

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ –
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ

Διπλωματική εργασία

**Ο εκπαιδευτικός της Πληροφορικής ως οργανωτικό στέλεχος της
σχολικής μονάδας από την οπτική γωνία των εκπαιδευτικών**

ΤΟΥ

Ζορμπά Σταύρου

Επιβλέπων καθηγητής: Παλαιγεωργίου Γιώργος, Λέκτορας

Εξεταστές:

1. Μπράτισης Θαρρενός, Αναπληρωτής Καθηγητής
2. Ιορδανίδης Γεώργιος, Αναπληρωτής Καθηγητής

Θεσσαλονίκη, 27/02/2021

*Στην οικογένειά μου και στους
κουμπάρους μου...*

Copyright © Ζορμπάς Σταύρος, 2021.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All Rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν στη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και μόνο.

Όνοματεπώνυμο: Ζορμπάς Σταύρος

A.E.M.: 918

Ηλεκτρονική διεύθυνση: stazorbas@gmail.com / stazorbas@outlook.com

Έτος εισαγωγής: 2018

Τίτλος διπλωματικής εργασίας: Ο εκπαιδευτικός της Πληροφορικής ως οργανωτικό στέλεχος της σχολικής μονάδας από την οπτική γωνία των εκπαιδευτικών.

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής, είναι προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας, η βιβλιογραφία και οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα με παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή. Επισημαίνεται πως η συγκεκριμένη επιλογή βοηθά στον περιορισμό της λογοκλοπής διασφαλίζοντας έτσι τον/την συγγραφέα.

Ημερομηνία: 27/02/2021

Ο Δηλών

Ζορμπάς Σταύρος

Συντομογραφίες

I.S.T.E.: International Society for Technology in Education

Ο.Ο.Σ.Α.: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

Τ.Π.Ε.: Τεχνολογία της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος.....	9
2. Περίληψη (Abstract).....	10
3. Λέξεις κλειδιά (Keywords)	14
4. Εισαγωγή.....	15
5. Θεωρητικό υπόβαθρο	19
5.1 Τεχνολογική ηγεσία και καθηγητής πληροφορικής στο σχολικό οργανισμό.....	20
5.2 Εφαρμογές της τεχνολογικής ηγεσίας	27
5.3 Ο ρόλος του πληροφορικού στο σχολικό περιβάλλον.	30
5.4 Η χρησιμότητα του καθηγητή πληροφορικής στην οργάνωση του σχολείου....	32
5.5 Συνεργασία διευθυντή και πληροφορικού για επίλυση εκπαιδευτικών και διοικητικών θεμάτων	33
5.6 Ο εκπαιδευτικός της πληροφορικής και η συνεισφορά του στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της καινοτομίας	34
5.7 Απομακρυσμένη διδασκαλία έκτακτης ανάγκης.....	35
6. Ερευνητικά ερωτήματα.....	39
7. Μεθοδολογία.....	40
7.1 Ανάλυση περιεχομένου	41
7.2 Η συνέντευξη.....	41
7.3 Διαμόρφωση αξόνων και ερωτημάτων συνέντευξης.....	42
7.3.1 Διαμόρφωση του 1 ^{ου} άξονα.....	43

7.3.2 Διαμόρφωση του 2 ^{ου} άξονα.....	44
7.3.3 Διαμόρφωση του 3 ^{ου} άξονα.....	44
7.3.4 Διαμόρφωση του 4 ^{ου} άξονα.....	45
7.3.5 Διαμόρφωση του 5 ^{ου} άξονα.....	46
7.4 Δειγματοληψία έρευνας.....	47
7.5 Συμμετέχοντες	47
7.6 Ανάλυση δεδομένων	49
8. Αποτελέσματα.....	50
8.1 Διαπίστωση ψηφιακού γραμματισμού των εκπαιδευτικών	50
8.2 Καθημερινή και επαγγελματική χρήση των Τ.Π.Ε.	51
8.3 Τεχνολογία και σχολική οργάνωση και διοίκηση	54
8.4 Καθηγητής πληροφορικής και διοικητικό περιεχόμενο του σχολείου.....	56
8.5 Διοικητικό έργο, πληροφορικοί και λοιποί εκπαιδευτικοί.....	60
8.6 Θεσμικό πλαίσιο, οικονομική κρίση και ηλεκτρονικός εξοπλισμός	62
8.7 Συνεργασία πληροφορικού με συναδέλφους και απόψεις για την επιμόρφωση διοικητικών θεμάτων	65
8.8 Ο καθηγητής πληροφορικής στο πλαίσιο της τηλεκπαίδευσης του COVID-19... ..	69
9. Συμπεράσματα.....	74
10. Προτάσεις.....	78
10.1 Προτάσεις για διαφοροποίηση και επέκταση της έρευνας	79
10.2 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	80
11. Βιβλιογραφία.....	82

12. Παράρτημα..... 87

 12.1 Πλάνο συνέντευξης..... 87

 12.2 Παραχωρητήριο συνέντευξης..... 90

1. Πρόλογος

Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των ετών 2019 – 2021, υπό από την επιτήρηση του υπεύθυνου καθηγητή Παλαιγεωργίου Γεώργιου και των εξεταστών και καθηγητών Ιορδανίδη Γεώργιου και Μπράτιτση Θαρρενού. Το θέμα της εργασίας προέκυψε έπειτα από συνεργασία του γράφοντος με τον κ. Παλαιγεωργίου. Θέλω να ευχαριστήσω θερμώς τον κ. Παλαιγεωργίου· υποστηρικτή αυτής της εκπόνησης για την υπομονή και την κατανόησή του στα δύσκολα ζητήματα που προέκυψαν το 2020. Ευχαριστώ επίσης τους υπεύθυνους καθηγητές και εξεταστές μου για τη συμπαράσταση και στήριξη τους, καθόλη τη διάρκεια έρευνας και συγγραφής της εργασίας. Επίσης, θέλω να ευχαριστήσω από βάθους καρδιάς τον καθηγητή Ξανθίδη Δημήτριο για τις συμβουλές, τις ιδέες και την ενθάρρυνσή του στην επιδίωξη της αληθινής, ανέταους και αμερόληπτης ενασχόλησης με την επιστημονική έρευνα. Τέλος, είναι μικρή η ευγνωμοσύνη προς τον καλό Θεό για τις συνθήκες που προέκυψαν και κατέστησαν δυνατή τη μέχρι τώρα πορεία μου στη ζωή.

2. Περίληψη (Abstract)

Ελληνικά: Η παρούσα διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία αποτελεί μια μικρής έκτασης έρευνα στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τον καθηγητή πληροφορικής στην οργάνωση και τη διοίκηση των σχολικών μονάδων των Ελληνικών δημόσιων σχολείων. Έχει ως στόχο αφενός την διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών υπό το πρίσμα της διοίκησης των σχολικών οργανισμών και αφετέρου επιχειρεί να παρουσιάσει τις διαφοροποιήσεις που συντελέστηκαν στη λειτουργία και την οργάνωση των σχολείων, κατά την περίοδο έξαρσης των κρουσμάτων του κορονοϊού που διήρκησαν οι δύο καραντίνες του 2020.

Η κύρια μέθοδος έρευνας που ακολουθήθηκε είναι η ποιοτική θεματική ανάλυση περιεχομένου, μέθοδος με την οποία πραγματοποιήθηκε η ανάλυση των συνεντεύξεων. Οι τελευταίες διενεργήθηκαν το δεύτερο εξάμηνο του 2020 με τα υποκείμενα της έρευνας να αποτελούν δάσκαλοι και καθηγητές από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση αντίστοιχα, καθώς επίσης και πληροφορικοί από τις δύο βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Το συμπέρασμα που δύναται να εξαχθεί από αυτή την πολύμηνη εκπόνηση είναι πως οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι καθηγητές πληροφορικής στα σχολεία τείνουν να έχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις, γεγονός που αποφαίνεται από τις σχέσεις και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των πληροφορικών, των διευθυντών και του λοιπού προσωπικού του σχολείου.

Η έρευνα ξεκινά με την εισαγωγή στο θέμα που πραγματεύεται η μελέτη με την καταγραφή βασικών εισαγωγικών στοιχείων από το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας και τον/την πληροφορικό μέσα σε αυτό. Ακολουθεί το θεωρητικό υπόβαθρο, στο οποίο γίνεται εκτενής αναφορά σε ζητήματα που άπτονται της τεχνολογικής ηγεσίας και του

καθηγητή πληροφορικής. Στη συνέχεια, επισημαίνονται θέματα όπως η συνεργασία του/της πληροφορικού με τον/την διευθυντή/τρια, όπως επίσης και η συνεισφορά του/της πρώτου στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της καινοτομίας. Η επόμενη ενότητα αναφέρεται στα ερευνητικά ερωτήματα, ενώ από την 7^η ενότητα ξεκινά η μεθοδολογία της έρευνας. Η τελευταία καταγράφει θεωρητικά στοιχεία για την ανάλυση περιεχομένου και το θεωρητικό πλαίσιο διεξαγωγής της συνέντευξης. Μετέπειτα, πραγματοποιείται η καταγραφή της διαμόρφωσης των πέντε αξόνων του πλάνου της συνέντευξης, μαζί με τα δεδομένα δειγματοληψίας της μελέτης και τους συμμετέχοντες σε αυτήν. Έπειτα, από την ενότητα της μεθοδολογίας ακολουθούν τα αποτελέσματα της έρευνας, όπου διενεργείται η δημιουργία θεματικών προτάσεων από την ανάλυση των συνεντεύξεων. Ο βασικός κορμός της εργασίας ολοκληρώνετε με τα συμπεράσματα που εξάγονται από την έρευνα μέσω του σχολιασμού και των παρατηρήσεων που δύναται να καταγραφούν. Οι τελικές ενότητες της εργασίας περιλαμβάνουν τις προτάσεις για επέκταση της παρούσας έρευνας και συλλογισμούς για μελλοντικές έρευνες στο θέμα που πραγματεύεται αυτή η μελέτη, τη βιβλιογραφία που ακολουθεί τους κανόνες βιβλιογραφικής αναφοράς του στυλ A.P.A. (American Psychological Association, Citation Style. 6th edition), και το παράρτημα, το οποίο περιέχει το τελικό πλάνο της συνέντευξης, καθώς και το παραχωρητήριο συνέντευξης που χρησιμοποιήθηκε για λόγους διαφάνειας της έρευνας. Τέλος, είναι δέον να αναφερθεί πως ακολουθήθηκαν οι οδηγίες συγγραφής διπλωματικών εργασιών του Πανεπιστημίου, όπως επίσης και οι επιμέρους οδηγίες για την δομή των ενότητων και τα στοιχεία στυλ κειμένου.

Αγγλικά: The present thesis is a small-scale research on teachers' perceptions of the computer science teacher in the organization and administration of Greek public schools. It aims on the one hand to investigate the views of teachers in the light of the management of school organizations and on the other hand attempts to present the

differences that occurred in the operation and organization of schools, during the outbreak of coronavirus cases that lasted the two quarantines of 2020.

The main research method followed was the qualitative thematic content analysis, a method by which the analysis of the interviews was carried out. The latter were conducted in the second half of 2020 with the subjects of the research being teachers and professors from primary and secondary education respectively, as well as computer scientists from both levels of education.

The conclusion that can be drawn from this multi-month study is that teachers' perceptions of the issues faced by IT teachers in schools tend to vary considerably, as evidenced by the relationships and interactions between IT teachers, principals and of other school staff.

The research begins with the introduction to the subject of the study by recording the basic introductory elements from the educational system of the country and the IT in it. The following is the theoretical background, in which extensive reference is made to issues related to technological leadership and the computer science teacher. Next, issues such as the IT partner's collaboration with the manager are highlighted, as well as the former's contribution to the design and implementation of the innovation. The next section refers to the research questions, while from the 7th section the research methodology begins. The latter records theoretical data for the content analysis and the theoretical framework of the interview. Subsequently, the configuration of the five axes of the interview plan is recorded, together with the sampling data of the study and the participants in it. Then, from the methodology section, follow the results of the research, where the creation of thematic proposals from the analysis of the interviews is carried out. You complete the main body of the work with the conclusions drawn from the research through the commentary and observations that can be recorded. The final sections of the paper include suggestions for extending the present study and reasoning

for future research on the subject matter of this study, the bibliography following the A.P.A. (American Psychological Association, Citation Style. 6th edition), and the appendix, which contains the final interview plan, and the interview concession used for research transparency purposes. Finally, it should be mentioned that the instructions for writing thesis of the University were followed, as well as the individual instructions for the structure of the sections and the text style elements.

3. Λέξεις κλειδιά (Keywords)

Παρέχονται οι λέξεις κλειδιά στην ελληνική και αγγλική γλώσσα για σκοπούς βιβλιογραφικής αποδελτίωσης.

Στην Ελληνική: τεχνολογία, διοίκηση, οργάνωση, πληροφορικός, καθηγητής πληροφορικής, σχολείο, εκπαιδευτικοί

Στην Αγγλική: technology, administration, organization, computer science teacher, school, teachers

4. Εισαγωγή

Η σύγχρονη τεχνολογία επιδρά σε ολοένα και περισσότερους τομείς της κοινωνίας με ποικίλες μορφές και πλαίσια λειτουργίας. Στο εκπαιδευτικό πλαίσιο και συγκεκριμένα στο σχολικό πλαίσιο των δημοτικών σχολείων της Ελλάδας υφίσταται σταδιακή προσπάθεια εισαγωγής και ενσωμάτωσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στις σχολικές μονάδες με σκοπό αφενός τον εκσυγχρονισμό του διοικητικού έργου που επιτελεί η σχολική μονάδα και αφετέρου τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Παναγούλη, 2014). Επομένως, γίνεται εύκολα αντιληπτό πως δημιουργούνται νέες ανάγκες και απαιτήσεις που πρέπει να καλυφθούν από εξειδικευμένο προσωπικό, προκειμένου τα μέσα που θα εφοδιάσουν το σχολικό οργανισμό να συνεισφέρουν ενεργητικά στην αναβάθμιση της αποτελεσματικότητας όλων των πτυχών που απαρτίζουν ένα τεχνολογικά σύγχρονο σχολείο (Πιτσιάβας & Βλαχόπουλος, 2015; Χαραλάμπους, 2002). Γενικότερα, η εισαγωγή των Τ.Π.Ε. στο ελληνικό σχολείο βαδίζει με αργότερους ρυθμούς σε σχέση με άλλους τομείς, εξαιτίας της καθυστέρησης που υφίσταται στην βελτίωση της αποτελεσματικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών (Παναγούλη, 2014). Οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας είναι επιφορτισμένοι με τη διαχείριση και τη χρήση των τεχνολογικών μέσων που παρέχει το σχολείο.

Η σταδιακή ενασχόληση με τις νέες τεχνολογίες στην καθημερινή ζωή εξοικειώνει τους εκπαιδευτικούς στην μεταχείριση των μέσων μέσα στο σχολικό περιβάλλον. Παρόλο που η πληθώρα των εκπαιδευτικών έχει μια σχετική επίγνωση όσον αφορά το ρόλο και τη συνεισφορά της τεχνολογίας στο εκπαιδευτικό και το διοικητικό έργο, η ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στο σχολικό περιβάλλον είναι μια περίπλοκη διαδικασία εξαιτίας πολιτισμικών και συμπεριφορικών διαφορών των εκπαιδευτικών (Blau & Shamir-Inbal, 2017). Από την πλευρά τους οι διευθυντές των

σχολικών μονάδων παρουσιάζουν διαφορές σε ζητήματα επιμόρφωσης σχετικά με τις νέες τεχνολογίες, με έρευνες να φανερώνουν πως υπάρχει η επιθυμία για εκμάθηση μέσα από προγράμματα επιμορφώσεων (Δημοσθενίδης & Χατζής, 2014).

Κατά το διάστημα συγγραφής της εργασίας, η Ελλάδα αλλά και γενικότερα ο πλανήτης απαιτήθηκε να μετασχηματίσει τους τρόπους και τις μεθόδους μεταχείρισης, χρήσης και αλληλεπίδρασης με τις Τ.Π.Ε. εξαιτίας της έξαρσης της πανδημίας του COVID-19. Μέσα σε αυτό το χρονικό πλαίσιο συντελέστηκε πληθώρα διαρθρωτικών αλλαγών, όπως η αύξηση των ωρών που οι εκπαιδευτικοί διαθέτουν στα μέσα της τεχνολογίας σε καθημερινή βάση, καθώς διενεργήθηκε ταχύρρυθμη και αναγκαστική εξοικείωση με τα μέσα και τα ψηφιακά προγράμματα των Τ.Π.Ε., ειδάλλως οι εκπαιδευτικοί θα ήταν αδύνατο αφενός να κρατήσουν ανοικτό ένα δίαυλο επικοινωνίας με τους μαθητές τους και αφετέρου να συνεχιστεί η παράδοση μαθημάτων, όπου είναι αυτό δυνατό να επιτευχθεί. Στους καθηγητές πληροφορικής με τη σειρά τους, τους ανατέθηκε μεγαλύτερος όγκος εργασίας από τον συνηθισμένο, για την εγκαθίδρυση και την ενσωμάτωση της ηλεκτρονικής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Από τον Ιανουάριο του 2020 που συντελέστηκε το παγκόσμιο γεγονός της εμφάνισης και διάδοσης της νόσου COVID-19 και για πρώτη φορά στη σύγχρονη Ελληνική ιστορία, τα σχολεία όλων των βαθμίδων και ολόκληρης της επικράτειας, έκλεισαν με κοινή υπουργική απόφαση το Μάρτιο, η οποία αποφάσισε πως η διενέργεια των μαθημάτων θα πραγματοποιείται αποκλειστικά και μόνο ηλεκτρονικά. Οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να συμμετέχουν σε μια πρωτόγνωρη διαδικασία· αυτό που η επιστημονική βιβλιογραφία ονομάζει *Emergency Remote Teaching* (Απομακρυσμένη διδασκαλία έκτακτης ανάγκης). Ο όρος αυτός αναφέρεται στην επιστημονική βιβλιογραφία σε εκπαιδευτικές καταστάσεις οι οποίες απαιτούν την απομακρυσμένη διδασκαλία των μαθητών, εξαιτίας έκτακτων περιστάσεων. Εκτός της Ελλάδας πολλές χώρες στο διάστημα έξαρσης της πανδημίας έκαναν στροφή από την παραδοσιακή

διδασκαλία στην ηλεκτρονική εκπαίδευση προκειμένου να μπορούν να παρέχουν πρόσβαση σε αυτή τη νέα μορφή εκπαίδευσης (Affouneh, Salha, & Khlaif, 2020).

Η νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα έφερε στο προσκήνιο, οπτικές του καθηγητή πληροφορικής, οι οποίες δεν ήταν διακριτές προηγουμένως. Αναλυτικά, στις δέκα Μαρτίου του 2020 η σχολική κοινότητα ήρθε αντιμέτωπη με πρωτόγνωρες καταστάσεις που δεν έχει ξαναζήσει στο παρελθόν. Οι μαθητές βρέθηκαν μακριά από τις σχολικές τάξεις, τις πανελλαδικές εξετάσεις και τους εκπαιδευτικούς με τις πράξεις νομοθετικού περιεχομένου (Π.Ν.Π.) (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως - Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, 2020). Κρίθηκε σε 1^η φάση αναγκαία η εκ θεμελίων δημιουργία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης· άγνωστη στην μεγαλύτερη πλειοψηφία των εκπαιδευτικών και των μαθητών, με τους τελευταίους να δυσκολεύονται εμφανώς στη χρήση των Τ.Π.Ε. για τις ανάγκες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ενώ οι γονείς φάνηκε ότι είναι απροετοίμαστοι να βοηθήσουν τα παιδιά τους σε αυτή τη νέα ψηφιακή εκπαιδευτική πραγματικότητα. Στη συνέχεια των μέτρων για την ελαχιστοποίηση της κρουσμάτων από την πανδημία, οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να εξοικειωθούν με τη δημιουργία ηλεκτρονικών τάξεων, παροχής και διαχείρισης κωδικών πρόσβασης και γενικά περίπλοκων συστημάτων που ξεπερνούν τις γνώσεις τους. Στην επόμενη φάση το σύνολο των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κλήθηκε να συνδράμει και να στηρίξει μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς με τον κατάλληλο ηλεκτρονικό εξοπλισμό, την τεχνογνωσία και τις δεξιότητες χρήσης αυτών, ώστε να λειτουργήσει όσο το δυνατόν ομαλότερα η εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών.

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων με αλληπάλληλες εγκυκλίους πρότεινε σε κάθε σχολείο τη δημιουργία μιας τριμελούς ομάδας συντονισμού λειτουργίας και προγραμματισμού της εκ αποστάσεως εκπαίδευσης δίνοντας έμφαση στις τεχνολογικές δυνατότητες και δεξιότητες των εκπαιδευτικών πληροφορικής ΠΕ

19 και ΠΕ 20, ώστε οι τελευταίοι να ενταχθούν στις ομάδες συντονισμού των σχολείων τους. Οι ενέργειες αυτές αποσκοπούν στην επιτυχή εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, εξαιτίας των ιδιαίτερων γνώσεων στον τομέα της πληροφορικής και της τεχνολογίας, δίχως αυτό να σημαίνει ότι οι πληροφορικοί ήταν έτοιμοι να συνδράμουν τα μέγιστα στην εφαρμογή αυτής της μορφής εκπαίδευσης. Παρόλα αυτά θεωρήθηκε πως οι πληροφορικοί, ως ειδικότητα ήταν αυτοί που έπρεπε να αναλάβουν να φέρουν εις πέρας αυτό το δύσκολο έργο της μετάβασης από την αναλογική σχολική αίθουσα στην ψηφιακή ηλεκτρονική τάξη. Συγκεκριμένα, οι καθηγητές πληροφορικής επωμίσθηκαν την επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών μέσω τηλεδιασκέψεων, προκειμένου οι συνελεύσεις του σχολείου να καθίστανται δυνατές, παρόλα τα προβλήματα που εμφανίστηκαν, όπως αδυναμία σύνδεσης στην πλατφόρμα του Web-ex, προβλήματα στις κάμερες, στα μικρόφωνα και σε λοιπό τεχνολογικό εξοπλισμό. Παράλληλα, οι πληροφορικοί είχαν να αντιμετωπίσουν έναν αριθμό σοβαρών προβλημάτων, όπως το γεγονός πως οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες e-class ("η-τάξη," n.d.) και e-me ("Ψηφιακή Εκπαιδευτική Πλατφόρμα e-me," n.d.), αδυνατούσαν να εξυπηρετήσουν ταυτόχρονα τους εκπαιδευτικούς, είτε κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου, είτε οποιαδήποτε άλλη ώρα που δεν υπήρχε συγχρωτισμός, εξαιτίας προβλημάτων στην χωρητικότητα, το εύρος δικτύου και τις δυνατότητες εξυπηρέτησης των servers της Web-ex. Επίσης, πολλοί γονείς δε γνώριζαν τον τρόπο της εγγραφής των παιδιών τους στην πλατφόρμα του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (Π.Σ.Δ.). Παρόλα αυτά, οι καθηγητές πληροφορικής ως βασικά στελέχη του σχολικού οργανισμού σε αυτή τη βίαιη μετάβαση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, αποτέλεσαν τους κύριους συντελεστές, αφενός στη διασφάλιση των κανόνων προστασίας των προσωπικών δεδομένων και αφετέρου στην προστασία και την ασφαλή επεξεργασία των δεδομένων των μαθητών και των εκπαιδευτικών του σχολικού οργανισμού.

5. Θεωρητικό υπόβαθρο

Η ενότητα του θεωρητικού υπόβαθρου συγκροτεί μια ενοποιημένη μελέτη επιστημονικής βιβλιογραφίας με σκοπό την πληροφόρηση του αναγνώστη, σχετικά με τα κύρια θέματα του επιστημονικού κλάδου που ασχολείται με το θέμα της διπλωματικής εργασίας. Οι ενότητες που ακολουθούν αποτελούν ένα εγχείρημα εμβάθυνσης στα επιμέρους ζητήματα που πραγματεύεται η παρούσα εργασία.

Οι νέες τεχνολογίες έχουν γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής ζωής στο σύγχρονο κόσμο σε σημείο, ώστε η διαδικασία ενσωμάτωσής τους στη σχολική πραγματικότητα να αποτελεί ένα αυτονόητο βήμα (Ghavifekr, Afshari, & Seger, 2013). Σύμφωνα με τους Lai & Pratt, (2004) από το 1996 ως και το 2001 εκτοξεύθηκε η προσβασιμότητα των υπολογιστών στα δημόσια σχολεία της Αμερικής. Η αναλογία μαθητών ανά υπολογιστή το 1996 ήταν 1:9, ενώ το 2001 έφτασε να είναι ένας υπολογιστής ανά 4.2 μαθητές. Παρομοίως, παρατηρήθηκε αύξηση και στην πρόσβαση στο διαδίκτυο, όπου το 1997 είχε το 70% των σχολείων πρόσβαση στο διαδίκτυο σε 92% μέχρι το 2001.

Στην Ελλάδα, ο άνθρωπος του σχολικού οργανισμού που ασχολείται με την τεχνολογία και τα μέσα της είναι ο συντονιστής των Τ.Π.Ε., δηλαδή ο καθηγητής πληροφορικής ή αλλιώς πληροφορικός. Σε παγκόσμια κλίμακα ο υπεύθυνος για την ηλεκτρονική διαχείριση μιας σχολικής μονάδας, όπως αναφέρεται στη διεθνή βιβλιογραφία, κατονομάζεται ως I.C.T. coordinator (συντονιστής Τ.Π.Ε.), I.C.T. specialist (σπεσιαλίστας των Τ.Π.Ε.) ή I.C.T. coach (εκπαιδευτής Τ.Π.Ε.) (Skues & Cunningham, 2013). Σε διαφορετικά κράτη και σχολικά πλαίσια, ο όρος διαφέρει ως προς την ακρίβεια της ονομασίας του, όμως το έργο και οι ρόλοι του πληροφορικού έχουν πληθώρα κοινών σημείων.

5.1 Τεχνολογική ηγεσία και καθηγητής πληροφορικής στο σχολικό οργανισμό

Τεχνολογική ηγεσία (technological leadership) ονομάζεται ο επιστημονικός κλάδος που ασχολείται με τη μελέτη και την ηθική πρακτική της διευκόλυνσης της μάθησης και της βελτίωσης της απόδοσης με τη δημιουργία, χρήση και διαχείριση κατάλληλων τεχνολογικών διαδικασιών και πόρων (Januszewski & Molenda, 2008). Οι ερευνητές τονίζουν πως η τεχνολογική ηγεσία ως επιστημονικό πεδίο έρευνας και ανάπτυξης αποτελεί ένα συνεχώς εξελισσόμενο πεδίο μελέτης και επομένως ο παραπάνω ορισμός αποτελεί έναν προσωρινό ορισμό, ό οποίος δύναται να αλλάξει, όσο εξελίσσεται η τεχνολογία. Η τεχνολογική ηγεσία είναι μια αρκετά νέα ιδέα που επικεντρώνεται στην ηγεσία των σχολείων. Η τελευταία έχει γίνει ένα πεδίο μελέτης τα τελευταία χρόνια, σε συνδυασμό με την παιδαγωγική αλλαγή της ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και τη μάθηση, ιδίως στις ανεπτυγμένες χώρες (Mwawasi, 2014). Η τεχνολογική ηγεσία εμφανίζεται στην εκπαίδευση με τη μορφή της εκπαιδευτικής τεχνολογίας και δύναται να συνοψιστεί βιβλιογραφικά ως το εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο η σχολική ηγεσία, μέσω τεχνολογικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων επιδιώκει τη βελτίωση της σχολικής πραγματικότητας (Anderson & Dexter, 2000).

Η τεχνολογική ηγεσία ως επιστημονικός κλάδος έρευνας βασίζεται σύμφωνα με τον Tan, (2010) σε τέσσερις κύριους πυλώνες: υποδομές, οργανωσιακή δομή και πολιτικές, παιδαγωγική και μάθηση και σχολική κουλτούρα. Στα σχολεία η τεχνολογική ηγεσία βρίσκεται σε άμεση αλληλεπίδραση με το επίπεδο χρήσης των Τ.Π.Ε. καθώς, σύμφωνα με τον ερευνητή, η κουλτούρα και τα δομικά χαρακτηριστικά ενός σχολείου επηρεάζουν άμεσα το επίπεδο χρήσης της τεχνολογίας στις σχολικές αίθουσές του. Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί πως το επίπεδο τεχνολογικών γνώσεων του διευθυντή πρέπει να συμβαδίζει με επίπεδο γνώσεων του καθηγητή πληροφορικής για να είναι δυνατή η ενσωμάτωση ανεπτυγμένων μοντέλων εκπαιδευτικής και τεχνολογικής φύσης στο σχολικό περιβάλλον.

Η ενσωμάτωση της τεχνολογίας οφείλει να είναι διαθεματική και όχι να αποτελεί ξεχωριστό μάθημα ή θέμα από μόνη της. Εξ αιτίας του χάσματος μεταξύ προσδοκίας και προετοιμασίας, ο ρόλος της τεχνολογίας στα σχολεία απαιτεί μεγάλη προσοχή. Οι Flanagan και Jacobsen, (2003) αναφέρουν πως οι διευθυντές και οι δάσκαλοι αντιμετωπίζουν την τεράστια υποχρέωση να ανακαλύψουν εκ νέου τα σχολεία και τις διδακτικές αίθουσες σε μια κοινωνία που έχει μεταβεί στις ψηφιακές τεχνολογίες και πολλοί εκπαιδευτικοί αισθάνονται συγκλονισμένοι από την ανάγκη να ενσωματώσουν την τεχνολογία των υπολογιστών σε κάθε μάθημα και σχολική τάξη. Όλο και περισσότερο, οι διευθυντές των σχολείων έχουν την υποχρέωση να αναλάβουν ηγετικές ευθύνες σε τομείς με τους οποίους δεν είναι εξοικειωμένοι ή για τους οποίους έχουν λάβει ελάχιστη εκπαίδευση. Αναφέρουν πως οι νέες ικανότητες που πρέπει να αναπτύξουν οι διευθυντές που βασίζονται στο σχολείο για να είναι αποτελεσματικοί στους νέους ρόλους τους ως τεχνολογικοί ηγέτες περιγράφονται σε ένα πλαίσιο ενός μοντέλου πέντε τμημάτων. Υποστηρίζουν ότι η τεχνολογική ηγεσία έχει πολλαπλές διαστάσεις δεδομένης της πολυπλοκότητας των σχολείων ως οργανισμών παροχής εκπαίδευσης. Οι ερευνητές στο μοντέλο σχολικής ηγεσίας που καταγράφουν υπογραμμίζουν πέντε κύριες δεσμεύσεις, οι οποίες σχετίζονται με τους στόχους της επιτυχής ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε.: (1) συμμετοχή μαθητών, (2) κοινό όραμα (3), ισότητα πρόσβασης, (4) αποτελεσματική επαγγελματική ανάπτυξη και (5) πανταχού παρόντα δίκτυα. Για να πραγματοποιηθεί η εφαρμογή των δεσμεύσεων, περιγράφονται πέντε βασικούς ρόλους που ο σχολικός ηγέτης οφείλει να μπορεί να διαδραματίσει: (1) ως ηγέτης της μάθησης, (2) ως επικεφαλής των μαθητικών δικαιωμάτων, (3) ως ηγέτης της ανάπτυξης ικανοτήτων, (4) ως ηγέτης της κοινότητας και (5) ως ηγέτης της διαχείρισης πόρων.

Ταυτόχρονα, οι Anderson και Dexter, (2000, 2005) στο δικό τους πλαίσιο σχολικής ηγεσίας μετρούν την ικανότητα τεχνολογικής ηγεσίας των διευθυντών των

σχολείων. Το πλαίσιο των Anderson και Dexter αντιπροσωπεύει οργανωτικές αποφάσεις, πολιτικές και δράσεις που διευκολύνουν την αποτελεσματική χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας στα σχολεία. Οι μεταβλητές της τεχνολογικής ηγεσίας αποτελούνται από οκτώ δείκτες: τον προϋπολογισμό, την τεχνολογική υποστήριξη ανά περιφέρεια, την επιχορήγηση, την πνευματική ιδιοκτησία, τον αριθμό των ημερών χρήσης της τεχνολογίας, τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον διευθυντή, την πολιτική ανάπτυξης του προσωπικού και την επιτροπή τεχνολογίας. Στις περισσότερες προηγούμενες μελέτες οι ερευνητές διαπίστωσαν, ότι η ηγεσία και η τεχνολογία έχουν μια σαφή ή έμμεση σχέση που οι ηγέτες των σχολείων πρέπει να διαχειριστούν αποτελεσματικά για να εφαρμόσουν με αποτελεσματικό τρόπο την εκπαιδευτική τεχνολογία στα σχολεία. Ωστόσο, οι πρόσφατες μελέτες δεν τονίζουν πτυχές συγκεκριμένων γνώσεων και δεξιοτήτων που καθορίζουν την τεχνολογική ηγεσία. Έτσι, οι μελετητές στο πλαίσιο της σχολικής ηγεσίας που ανέπτυξαν-απαρίθμησαν τις δεξιότητες που θα πρέπει να κατέχουν οι διευθυντές ως εξής: 1) να λειτουργούν και να χρησιμοποιούν ενεργά την τεχνολογία, 2) το προσωπικό του σχολείου να παρέχει ευκαιρίες μάθησης, 3) να υπάρχει ή να δημιουργηθεί ένα όραμα για την τεχνολογική εκπαίδευση στα σχολεία, 4) να μπορεί να αξιολογήσει τη χρήση των ακαδημαϊκών και των τεχνολογιών διαχείρισης και 5) να εξαγάγει συμπεράσματα με βάση τα δεδομένα. Το μοντέλο τεχνολογικής ηγεσίας των Anderson και Dexter, (2005) περιλαμβάνει τρία βασικά στοιχεία: την υποδομή, την τεχνολογική ηγεσία και τα τεχνολογικά αποτελέσματα. Το συγκεκριμένο μοντέλο απαριθμεί διάφορους δείκτες για καθένα από αυτά τα στοιχεία. Οι δείκτες όσον αφορά το στοιχείο της υποδομής περιλαμβάνουν: τη χρήση του διαδικτύου, την ενσωμάτωση της τεχνολογίας και τη χρήση των τεχνολογικών εργαλείων από τους μαθητές. Σχετικά με το κομμάτι της τεχνολογικής ηγεσίας περιλαμβάνει τις επιτροπές τεχνολογίας, την κατανομή της τεχνολογίας και των μέσων της στα σχολεία, την υποστήριξη των επιμέρους τμημάτων, τη χρήση υπηρεσιών e-mail από το διευθυντή, τον αριθμό των ημερών

χρήσης της τεχνολογίας, τις πολιτικές επαγγελματικής ανάπτυξης του προσωπικού του σχολείου, τις επιχορηγήσεις, τις πολιτικές πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλες πολιτικές ορθής χρήσης και διαχείρισης. Οι δείκτες στο τελευταίο στοιχείο, αυτό των τεχνολογικών αποτελεσμάτων περιλαμβάνουν: χρήση του διαδικτύου για σκοπούς του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τη χρήση ιστοσελίδων μεταξύ των εκπαιδευτικών. τεχνολογική ολοκλήρωση και χρήση τεχνολογικών εργαλείων από μαθητές (Anderson & Dexter, 2005).

Η τεχνολογική ηγεσία έχει αναγνωριστεί ως ένας από τους κρίσιμους παράγοντες για την τεχνολογική ένταξη στα σχολεία και την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι αλλαγές και οι εξελίξεις στον κόσμο της τεχνολογίας μπορούν να επηρεάσουν την καινοτομία των υπολογιστών στη διδασκαλία και τη μάθηση και οι σχολικοί ηγέτες όντας σε διαρκή συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο ως παράγοντες της αλλαγής στην ολοκλήρωση της τεχνολογίας (Thannimalai & Raman, 2020).

Παρόμοιες κατευθυντήριες γραμμές για την τεχνολογική ηγεσία έχει εκδώσει και δημοσιεύσει η Διεθνής κοινότητα τεχνολογίας στην Εκπαίδευση (I.S.T.E. - International Society for Technology in Education), η οποία αποτελεί μια παγκόσμια κοινότητα εκπαιδευτικών που εμπιστεύονται τη δύναμη της τεχνολογίας για το μετασχηματισμό της διδασκαλίας και της μάθησης, την επιτάχυνση της καινοτομίας και την επίλυση δύσκολων προβλημάτων στην εκπαίδευση. Η I.S.T.E. εμπνέει τη δημιουργία συνθηκών και λύσεων που βελτιώνουν τις ευκαιρίες μάθησης για όλους τους μαθητές παρέχοντας: πρακτική καθοδήγηση, επαγγελματική μάθηση βασισμένη στα δεδομένα, εικονικά δίκτυα, εκδηλώσεις και τα πρότυπα ISTE ("I.S.T.E. About us," n.d.). Τα πρότυπα της I.S.T.E. χωρίζονται σε τρεις επιμέρους κατηγορίες και αφορούν τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τους σχολικούς ηγέτες. Για τους σχολικούς ηγέτες και κατ' επέκταση

την τεχνολογική ηγεσία τα πρότυπα της I.S.T.E. συνοψίζονται σε πέντε (5) κύριους πυλώνες.

Ο πρώτος πυλώνας σχετίζεται με τον σχολικό ηγέτη ως σύμβουλο ισότητας και δικαιωμάτων των μαθητών. Συγκεκριμένα οι σχολικοί ηγέτες οφείλουν να χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να αυξήσουν την ισότητα, την ένταξη και τις πρακτικές των ψηφιακών δικαιωμάτων. Παρομοίως οι σχολικοί και εκπαιδευτικοί ηγέτες οφείλουν να μεριμνήσουν πως (α) όλοι οι μαθητές έχουν εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς που χρησιμοποιούν ενεργά την τεχνολογία προκειμένου να καλύψουν τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών, (β) να βεβαιώνονται πως το σύνολο των μαθητών έχει πρόσβαση στην τεχνολογία και την απαραίτητη συνδεσιμότητα και διασύνδεση για τη συμμετοχή σε έγκυρες και αλληλεπιδραστικές ευκαιρίες μάθησης. Παράλληλα, χρειάζεται (γ) να μοντελοποιήσουν τα ψηφιακά δικαιώματα αξιολογώντας με κριτικό τρόπο τους διαδικτυακούς πόρους, τη συμμετοχή σε διαδικτυακούς διαλόγους και τη χρήση ψηφιακών εργαλείων για τη συμβολή στη θετική κοινωνική αλλαγή και (δ) να καλλιεργήσουν την υπεύθυνη διαδικτυακή συμπεριφορά, συμπεριλαμβανομένης της ασφαλούς, ηθικής και νόμιμης χρήσης της τεχνολογίας.

Ο δεύτερος πυλώνας αφορά το σχολικό ηγέτη ως οραματιστή που εμπλέκει τους υπόλοιπους στη δημιουργία ενός οράματος ή ενός στρατηγικού σχεδίου και εκπονεί διαρκή αξιολόγηση για το μετασχηματισμό της μάθησης με την τεχνολογία. Ο διευθυντής ως σχολικός ηγέτης ενδείκνυται (α) να συμμετέχει και να κινητοποιεί τους εκπαιδευτικούς φορείς στην ανάπτυξη και υιοθέτηση κοινού οράματος με τη χρήση της τεχνολογίας για τη βελτίωση της επιτυχίας των μαθητών, (β) να οικοδομεί ένα κοινό όραμα δημιουργώντας συνεργατικά ένα στρατηγικό πλάνο που να αποσαφηνίζει το πώς θα χρησιμοποιηθεί η τεχνολογία για την ενίσχυση της διδασκαλίας και της μάθησης. Συνεχίζοντας, χρειάζεται (γ) να αξιολογεί την πρόοδο

στο στρατηγικό πλάνο, να προβαίνει σε διορθωτικές αλλαγές, να μετρά τον αντίκτυπο και τις αποτελεσματικές προσεγγίσεις με τη χρήση της τεχνολογίας για το μετασχηματισμό της μάθησης, (δ) να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους φορείς της εκπαίδευσης για να συλλέγει πληροφορίες για το σχεδιασμό και να συμμετέχει σε ένα διαρκή κύκλο βελτίωσης, και (ε) να διαμοιράζει τις εμπειρίες, τα μαθήματα, τις βέλτιστες πρακτικές, τις προκλήσεις και τα αποτελέσματα της διδακτικής διαδικασίας με άλλους διευθυντές που επιθυμούν να πληροφορηθούν από αυτό το έργο.

Ο τρίτος πυλώνας αφορά το διευθυντή ως υποστηρικτικό σχολικό ηγέτη. Οι ηγέτες δημιουργούν μια κουλτούρα, όπου οι δάσκαλοι και οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν την τεχνολογία με καινοτόμους τρόπους για τον εμπλουτισμό της διδασκαλίας και της μάθησης. Οι εκπαιδευτικοί ηγέτες απαιτείται (α) να δίνουν τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να ενισχύουν την επαγγελματική τους σταδιοδρομία, να αναπτύξουν εκπαιδευτικές δεξιότητες ηγεσίας και να επιδιώκουν την εξατομικευμένη επαγγελματική μάθηση. Επιπλέον, οι διευθυντές πρέπει να μπορούν (β) να χτίσουν την εμπιστοσύνη και την ικανότητα των εκπαιδευτικών να θέσουν τα πρότυπα της I.S.T.E. για μαθητές και εκπαιδευτικούς στην πράξη, (γ) να εμπνεύσουν μια κουλτούρα καινοτομίας και συνεργασίας που να επιτρέπει τον κατάλληλο χρόνο και χώρο για να εξοικείωση και τον πειραματισμό με τα ψηφιακά εργαλεία, (δ) να υποστηρίζει τους εκπαιδευτικούς στη χρήση της τεχνολογίας για την προώθηση της διαφοροποιημένης μάθησης σε σχέση με το επίπεδο, τις πολιτιστικές και κοινωνικο-συναισθηματικές ανάγκες των επιμέρους μαθητών και (ε) να αναπτύξει διαδικασίες αξιολόγησης που να παρέχουν μια εξατομικευμένη δυνατότητα προβολής της προόδου των μαθητών σε πραγματικό χρόνο.

Ο τέταρτος πυλώνας σχετίζεται με το σχολικό ηγέτη ως σχεδιαστή συστημάτων. Οι διευθυντές ενδείκνυται να οικοδομούν ομάδες και συστήματα για την εφαρμογή, τη διατήρηση και τη διαρκή βελτίωση της χρήσης της τεχνολογίας για την υποστήριξη

της μάθησης. Οι τελευταίοι είναι χρήσιμο (α) να ηγούνται των σχολικών ομάδων για να δημιουργήσουν συνεργατικά μια ισχυρή υποδομή με τα κατάλληλα συστήματα που χρειάζονται για την εφαρμογή ενός στρατηγικού σχεδίου, ενώ θα πρέπει (β) να βεβαιωθούν ότι οι πόροι για την υποστήριξη της αποτελεσματικής χρήσης της τεχνολογίας για τη διδασκαλία και τη μάθηση είναι επαρκής και αρκετή για να ανταποκριθεί σε μελλοντική ζήτηση. Ταυτόχρονα, (γ) είναι ωφέλιμη η προστασία του προσωπικού απορρήτου και της ασφάλειας των συστημάτων, διασφαλίζοντας ότι οι μαθητές και το σχολικό προσωπικό τηρεί αποτελεσματικές πολιτικές διαχείρισης του απορρήτου και των δεδομένων του σχολείου, ενώ τέλος αποτελεί ορθή πρακτική για τους διευθυντές η δημιουργία συνεργασιών που να υποστηρίζουν το στρατηγικό όραμα, την επίτευξη των διδακτικών προτεραιοτήτων και τη συνολική βελτίωση των επιμέρους λειτουργιών του σχολικού οργανισμού.

Ο πέμπτος και τελευταίος πυλώνας εμπλέκει το σχολικό ηγέτη ως εκπαιδευόμενο μαθητή. Οι διευθυντές μοντελοποιούν και προωθούν τη συνεχή επαγγελματική μάθηση για τον εαυτό τους και τους άλλους. Οι τελευταίοι (α) θέτουν στόχους για να παραμένουν ενημερωμένοι για τις αναδυόμενες τεχνολογίες για τη μάθηση, τις καινοτομίες στην παιδαγωγική επιστήμη και τις εξελίξεις στις διδακτικές πρακτικές. Συγκεκριμένα, (β) λαμβάνουν μέρος τακτικά σε διαδικτυακά επαγγελματικά δίκτυα μάθησης για να εκπαιδευτούν και να καθοδηγήσουν άλλους επαγγελματίες, (γ) χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να συμμετέχουν τακτικά σε παρόμοιες πρακτικές που υποστηρίζουν την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη και (δ) αναπτύσσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για να ωθούν και να κατευθύνουν την αλλαγή, να ενισχύσουν τα ήδη υπάρχοντα συστήματα και να προωθήσουν μια νοοτροπία διαρκούς βελτίωσης, για το πώς η τεχνολογία δύναται να βελτιώσει τη διδασκαλία και τη μάθηση ("I.S.T.E. Standards for Education Leaders," n.d.).

5.2 Εφαρμογές της τεχνολογικής ηγεσίας

Η τεχνολογική ηγεσία εφαρμόζεται με ποικίλους τρόπους στα σχολικά πλαίσια. Σε αυτή την υποενότητα θα αναφερθούν παραδείγματα που απορρέουν από την ενσωμάτωση της τεχνολογικής ηγεσίας σε διάφορα σχολικά πλαίσια χωρών του εξωτερικού. Είναι χρήσιμο να κατανοηθεί πως η αντίληψη για την τεχνολογική ηγεσία γίνεται κατανοητή ως έννοια από τις εκπαιδευτικές ομάδες που λαμβάνουν μέρος στην εκπαιδευτική διαδικασία, όμως στην πράξη τα κριτήρια που θεσπίζει κάθε πολιτεία, χώρα ή κράτος διαφοροποιούν τον τρόπο, όπου αυτή επιδρά και δραστηριοποιείται.

Ο τεχνολογικός μετασχηματισμός που σχετίζεται με τις Τ.Π.Ε. ξεκίνησε στα σχολεία της Σαουδικής Αραβίας στις αρχές του 2000 σύμφωνα με τον Alenezi, (2017). Με την έναρξη του τελευταίου, οι Σαουδάραβες εκπαιδευτικοί μετατράπηκαν υποχρεωτικά σε χρήστες των Τ.Π.Ε. Από αυτή την ενέργεια, προέκυψαν τα επονομαζόμενα κέντρα μάθησης (L.R.C. - Learning Resource Centres) που σχετίζονται με τις Τ.Π.Ε. στα σχολεία της Σαουδικής Αραβίας. Το Υπουργείο Παιδείας της Σαουδικής Αραβίας από την έναρξη της μεταρρύθμισης, παρείχε στους εκπαιδευτικούς και τους διαχειριστές των κέντρων μάθησης εκπαιδευτικά προγράμματα προσανατολισμένα στις Τ.Π.Ε. Αναλυτικότερα, τα προγράμματα εκπαιδεύουν τους δασκάλους και τους καθηγητές στο πώς να χρησιμοποιούν τα εργαλεία και τα μέσα των Τ.Π.Ε., τους ενημερώνουν για την πρόοδο και τις εξελίξεις στο χώρο της τεχνολογίας στην εκπαίδευση και τους παρέχουν θεωρητικές και τεχνικές γνώσεις που μπορούν να εφαρμόσουν στο σχολικό τους πλαίσιο. Ωστόσο, οι Σαουδάραβες εκπαιδευτικοί βρίσκονται υπό πίεση όσον αφορά την εφαρμογή των Τ.Π.Ε., διότι αυτές οι ενέργειες έρχονται σε σύγκρουση με τις παραδοσιακές μεθόδους εκπαίδευσης δια ζώσης και ταλανίζουν τα συμβατικά εκπαιδευτικά πρότυπα και περιβάλλοντα που είναι σε ισχύ. Ο ερευνητής τονίζει πως η μετάβαση από την υιοθέτηση των Τ.Π.Ε. στην ενσωμάτωση και εφαρμογή των Τ.Π.Ε. εξακολουθεί να είναι αργή. Τα σχολεία της Σαουδικής Αραβίας

αντιμετώπισαν προβλήματα με τη διαθεσιμότητα των εργαλείων της τεχνολογίας σε λειτουργικές συνθήκες, όπως επίσης φάνηκε πως οι Σαουδάραβες εκπαιδευτικοί αδυνατούν να λάβουν τις δικές τους πρωτοβουλίες για την αποτελεσματική ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στις σχολικές αίθουσες. Με αυτά τα ζητήματα έγινε προφανές, όπως καταγράφει ο ερευνητής, ότι η κυβερνητική εντολή που δόθηκε στους μεμονωμένους εκπαιδευτικούς δεν ήταν αρκετή και δεν αρκούσε για να εκκινήσει τις αλλαγές που σχετίζονται με τις Τ.Π.Ε. με σκοπό τη δημιουργία ενός δραστικά νέου εκπαιδευτικού συστήματος.

Αντίθετα παραδείγματα εφαρμογής της τεχνολογικής ηγεσίας διαπιστώνονται στα σχολεία της Τουρκίας. Οι Turan, Polatcan and Cansoy, (2020) εκπόνησαν μια συστηματική αξιολόγηση 42 μελετών σχετικά με την τεχνολογική ηγεσία στα τουρκικά σχολεία. Διαπίστωσαν στα αποτελέσματά τους από τον περιγραφικό σχεδιασμό της έρευνας, ότι σύμφωνα με τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών και των διευθυντών, διευκρινίστηκε, ότι οι διευθυντές των τουρκικών σχολικών μονάδων παρουσίασαν υψηλά επίπεδα τεχνολογικής ικανότητας, αλλαγής της συμπεριφοράς και της στάσης τους και επέδειξαν ηγετικό ρόλο στην ενσωμάτωση της τεχνολογίας στα σχολεία. Από την άλλη πλευρά, οι ερευνητές σημειώνουν ότι υπάρχει έλλειψη ερευνών που διεξήχθησαν σχετικά με τις μεταβλητές που σχετίζονται με την τεχνολογική ηγεσία και τους παράγοντες που επηρεάζουν τους κύριους ηγέτες της τεχνολογίας.

Παρόμοια παραδείγματα που αφορούν την εγκαθίδρυση της τεχνολογικής ηγεσίας συναντώνται και στην πολιτεία της Γιούτα (Utah) των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Οι Esplin, Stewart και Thurston, (2018) επιχείρησαν να καθορίσουν το αντιληπτό επίπεδο προετοιμασίας της τεχνολογικής ηγεσίας, μεταξύ των διευθυντών των δημοτικών σχολείων της Γιούτα χρησιμοποιώντας τα πρότυπα της I.S.T.E., για τους σχολικούς διευθυντές. Τα αποτελέσματα των ερευνητών δείχνουν ότι οι διευθυντές των σχολικών οργανισμών ήταν από λίγο έως και ελάχιστα

προετοιμασμένοι να αποτελέσουν τους τεχνολογικούς ηγέτες για τα σχολεία τους. Ταυτόχρονα, ενώ οι διευθυντές ανέφεραν ότι ήταν πιο προετοιμασμένοι για το πρότυπο της ψηφιακής πολιτειότητας, στο σύνολό τους ανέφεραν ότι ήταν ελάχιστα προετοιμασμένοι ως ηγέτες της τεχνολογίας σε όλους τους άλλους τομείς των προτύπων της I.S.T.E. για τους διευθυντές. Από τα παραπάνω δύναται να εξαχθεί το συμπέρασμα, ότι οι διευθυντές των δημοτικών σχολείων της Γιούτα δεν είναι επαρκώς προετοιμασμένοι, ώστε να ενεργούν ως τεχνολογικοί ηγέτες στα σχολεία τους. Από τα αποτελέσματα της έρευνας υποδηλώνεται επίσης ότι πολλοί διευθυντές των σχολείων της Γιούτα χρειάζονται περισσότερη επαγγελματική ανάπτυξη για να είναι πρόθυμοι να ηγηθούν της τεχνολογίας, προκειμένου να είναι αποτελεσματικοί να επιτελέσουν αποτελεσματικότερα το ρόλο τους ως τεχνολογικοί ηγέτες.

Η τεχνολογική ηγεσία δε διαφέρει σημαντικά όσον αφορά το πλαίσιο λειτουργίας της στα σχολεία της Μαλαισίας. Έρευνα που διεξήχθη το 2017 μέσω συνεντεύξεων από έξι σχολικούς διευθυντές της πολιτείας της Johor στη Μαλαισία έδειξε πως όλοι οι διευθυντές που υπηρέτησαν στην συγκεκριμένη πολιτεία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο ως τεχνολογικοί ηγέτες στα σχολεία τους. Επίσης, μέρος των καθηκόντων τους είναι να ορίζουν και να μοιράζονται το όραμα τους, σε σχέση με την σχολική τεχνολογία, με το προσωπικό του σχολείου, έτσι ώστε να κινούνται παράλληλα με την τεχνολογία που έχει καθιερωθεί στο όραμα. Οι διευθυντές των σχολείων της πολιτείας υποστηρίζουν επίσης και ενθαρρύνουν την ανάπτυξη του τεχνολογικού επαγγελματισμού των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας τους. Παράλληλα, μέσω των διαπροσωπικών και των επικοινωνιακών δεξιοτήτων, οι διευθυντές οφείλουν να δημιουργούν καλές σχέσεις με τους εκπαιδευτικούς, ενώ επισημαίνεται πως αυτή η αυξημένη συνεργασία μεταξύ διευθυντών και εκπαιδευτικών πρέπει να αποσκοπεί στη βελτιστοποίηση της χρήσης της τεχνολογίας στο σχολικό οργανισμό. Επιπλέον, οι σχολικοί ηγέτες της Μαλαισίας χρησιμοποιούν

μια ποικιλία μεθόδων, όπως η επιτήρησης της χρήσης της τεχνολογίας για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί, ότι η χρήση της τεχνολογίας στα σχολεία συνεχίζει να καλύπτει τις εκπαιδευτικές ανάγκες του σήμερα. Ωστόσο, τα ευρήματα της έρευνας παρουσιάζουν ότι ο μετασχηματισμός και η ανάπτυξη των Τ.Π.Ε. στα σχολεία της περιοχής Johor έχουν διαφοροποιήσεις με κριτήριο τις ανάγκες του κάθε επιμέρους σχολείου. Επομένως, δεν υπάρχει ένα σταθερό μοτίβο σχετικά με το ρόλο του διευθυντή ως τεχνολογικού ηγέτη, ενώ πρέπει να επισημανθεί πως υπάρχει ακόμη περιθώριο για βελτιώσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν από τους διευθυντές της πολιτείας. Η τεχνολογική ηγεσία είναι απαραίτητη για τους διευθυντές για τον μετασχηματισμό της τεχνολογικής εκπαίδευσης (Wong & Daud, 2017).

5.3 Ο ρόλος του πληροφορικού στο σχολικό περιβάλλον.

Οι υποχρεώσεις και οι ρόλοι που διαδραματίζει ο πληροφορικός στο σχολικό περιβάλλον ποικίλουν ανάλογα με τις ανάγκες του σχολείου, τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό, τα προγράμματα που απαιτούν τη χρήση Τ.Π.Ε. καθώς και το επίπεδο γνώσεων που έχουν οι υπόλοιποι καθηγητές, καθώς και το εκπαιδευτικό και διοικητικό προσωπικό (McGarr & McDonagh, 2013). Η ίδια έρευνα κατέδειξε πως το έργο του πληροφορικού πολλές φορές δε ανταμείβεται όσο θα έπρεπε με βάση τις ώρες εκτός εργασίας ή/και τις επιπλέον υποχρεώσεις που αναλαμβάνει. Με παρόμοιους τρόπους οι καθηγητές πληροφορικής ασχέτως από το εκπαιδευτικό πλαίσιο αναλαμβάνουν πολλαπλούς ρόλους και ευθύνες για να υποστηρίξουν τους εκπαιδευτικούς τόσο για την επίλυση προβλημάτων τεχνολογικής φύσης που υφίστανται στην εκπαιδευτική διαδικασία, όσο και στην εγκαθίδρυση του τεχνολογικού προσανατολισμού του σχολικού οργανισμού (Rodríguez-Miranda, Pozuelos-Estrada, & León-Jariego, 2014). Οι Sugar & Holloman, (2009) υποστηρίζουν πως οι συντονιστές των Τ.Π.Ε. συχνά επιφορτίζονται με το έργο της υποβοήθησης των εκπαιδευτικών στην εκμάθηση νέων

δεξιοτήτων μεταχείρισης των νέων τεχνολογιών, στην παροχή πρόσβασης στις ήδη υπάρχουσες τεχνολογίες καθώς και στην συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς διαφορετικών ειδικοτήτων στην δημιουργία κατάλληλων εκπαιδευτικών υλικών και εργαλείων για χρήση στην τάξη. Παράλληλα με τους ρόλους που επωμίζονται οι καθηγητές πληροφορικής, έχουν άμεση επίδραση στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών και στρατηγικών τεχνολογικής φύσης του σχολείου. Για να επέλθει αυτή η τεχνολογική ενσωμάτωση οι Lawson και Comber, (1999) διαχωρίζουν τέσσερις παράγοντες που επιδρούν στο έργο του πληροφορικού: οι στάσεις των εκπαιδευτικών, ο ρόλος του/της πληροφορικού, τα ανώτερα διοικητικά στελέχη και την υποστήριξη και κατάρτιση. Οι στάσεις των εκπαιδευτικών προς τις Τ.Π.Ε. καθορίζουν το ποσοστό χρήσης τους στο σχολικό περιβάλλον με τους ενθουσιώδεις εκπαιδευτικούς σε σχολεία που βασίζουν την εκμάθηση με τη χρήση projects, να δηλώνουν μεγαλύτερη ευκολία στη χρήση των μέσων της τεχνολογίας και του διαδικτύου σε σχέση με άλλες εφαρμογές υπολογιστών. Ο δεύτερος παράγοντας που σχετίζεται με το ρόλο του πληροφορικού, όπως αναφέρουν οι ερευνητές, είναι η υποστηρικτική διαχείριση όλων των ανθρώπων που ασχολούνται με την ανάπτυξη στρατηγικών ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. Στη συνέχεια, οι ερευνητές αναφέρουν ένα σχολικό παράδειγμα στο οποίο αποφαινεται η σημαντικότητα της βοήθειας που παρέχουν τα ανώτερα διοικητικά στελέχη ενός σχολείου μέσα από την επαρκή χρηματοδότηση για την αγορά και εγκατάσταση τεχνολογικών μέσων, καθώς και να προβλέπεται η δυνατότητα αναβάθμισής τους για τη μεγιστοποίηση του εκπαιδευτικού έργου. Ο τελευταίος παράγοντας σχετίζεται με την υποστήριξη και κατάρτιση του εκπαιδευτικού προσωπικού, με τους μελετητές να δηλώνουν πως ο αρχικός τρόπος μόρφωσης των εκπαιδευτικών για τις Τ.Π.Ε. διενεργούνταν υπό τη μορφή ατομικών μαθημάτων, των οποίων η γνώση αργότερα μεταπηδούσε στα υπόλοιπα μέλη του σχολείου και στους μαθητές. Η παραπάνω πρακτική δεν είχε το αναμενόμενο αποτέλεσμα, επειδή οι

εκπαιδευτικοί έτειναν να χάνουν το ενδιαφέρον τους, εξαιτίας έλλειψης χρόνου και κατάλληλης καθοδηγούμενης τεχνικής υποστήριξης.

5.4 Η χρησιμότητα του καθηγητή πληροφορικής στην οργάνωση του σχολείου

Η οργάνωση επιτελεί δέοντα ρόλο στην ομαλή λειτουργία μιας σχολικής μονάδας. Η εισαγωγή και η ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών εξασφαλίζει ένα εξελιγμένο ηλεκτρονικό και διοικητικό πλαίσιο λειτουργίας. Σταδιακά, πραγματοποιείται μετάβαση από το αναλογικό σύστημα της γραφειοκρατίας και της χρήσης χαρτιού στα συστήματα διαχείρισης πληροφοριών για την αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση του έργου της οργάνωσης των πληροφοριών του σχολείου (Prokoriadou, 2012).

Στη διοικητική διακυβέρνηση του σχολικού οργανισμού ο καθηγητής πληροφορικής έχει ενεργό ρόλο στην οργάνωση του ηλεκτρονικού διοικητικού συστήματος. Αυτό συμβαίνει γιατί ο σχολικός ψηφιακός μετασχηματισμός απαιτεί την παρουσία ενός ανθρώπου οργανωτή που δρα προς την κατεύθυνση της αλλαγής, με την προϋπόθεση να οδηγήσει αυτή την αλλαγή προς την ψηφιακή εποχή. Παρόλα αυτά, γίνεται αντιληπτό πως στο διοικητικό κομμάτι της σχολικής μονάδας συναντώνται ορισμένοι περιορισμοί στην καθολική εφαρμογή του παραπάνω σχεδίου (Umar & Hussin, 2014). Οι τελευταίοι επικεντρώνονται στην έλλειψη ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης, στην έλλειψη κατάλληλου λογισμικού και υλικών, στην έλλειψη βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων γύρω από τις Τ.Π.Ε., στην απουσία των απαραίτητων υλών, στην ανεπάρκεια γνώσεων και δεξιοτήτων για την ενοποίηση και ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε., στην έλλειψη τεχνικής υποστήριξης, κατάλληλου περιεχομένου μαθήματος, εκπαιδευτικών προγραμμάτων, διαθέσιμου ελεύθερου χρόνου και απουσία κατάλληλης διοικητικής υποστήριξης (Goktas, Yildirim, & Yildirim, 2009).

Παρόλη την ευκολία οργάνωσης που επιφέρει η χρήση των Τ.Π.Ε. στο σχολείο, παρατηρούνται συγκεκριμένα προβλήματα από την μετάβαση στην ψηφιακή

οργάνωση και διαχείριση. Στην έρευνα του Karadeniz, (2012) οι συμμετέχοντες που αποτελούνταν από διευθυντές, εκπαιδευτικούς και πληροφορικούς διαπιστώθηκε πως οι τελευταίοι ανέφεραν και θετικά και αρνητικά στοιχεία, με τα αρνητικά να επικεντρώνονται στους κινδύνους που ελλοχεύουν από την πιθανότητα κατάχρησης της τεχνολογίας μέσω της υπερβολικής ενασχόλησης με τα μέσα που προσφέρονται.

5.5 Συνεργασία διευθυντή και πληροφορικού για επίλυση εκπαιδευτικών και διοικητικών θεμάτων

Η επιτυχής διεκπεραίωση διοικητικού έργου επιτυγχάνεται μέσα από τη ολοκληρωμένη και ομαλή συνεργασία του διευθυντή μιας σχολικής μονάδας με τους εκπαιδευτικούς και τον υπεύθυνο καθηγητή πληροφορικής. Σύμφωνα με τον Pelgrum, (1993), ο οποίος εξέτασε την επίδραση των στάσεων των διευθυντών και των εκπαιδευτικών, κατέληξε στο συμπέρασμα πως “υφίσταται καθαρή σχέση μεταξύ των αντιλήψεων των διευθυντών και στην έμφαση προς την ενσωματωμένη ηλεκτρονική μάθηση μέσα στο σχολείο” (σ. 209). Σε έρευνα που διεξήχθη σε σχολεία της Κύπρου από τους Papaioannou και Charalambous, (2011), οι ερευνητές συμπέραναν πως οι διευθυντές παρόλο που εκτιμούν τη χρησιμότητα της υιοθέτησης των νέων τεχνολογιών και στην εκπαιδευτική, αλλά και στη διοικητική διαδικασία για την επίλυση προβλημάτων και την εκτέλεση διοικητικών υποχρεώσεων, απαιτείται μεγαλύτερη εκπαίδευση, προκειμένου ο τεχνολογικών ενθουσιασμός να μετουσιωθεί σε πρακτική εφαρμογή των θεωρητικών γνώσεων.

Η σημαντικότητα του καθηγητή πληροφορικής δεν αποφαινεται μόνο στην υποστήριξη του διοικητικού έργου και στη βοήθεια που παρέχει προς τους εκπαιδευτικούς, αλλά και στην χάραξη του τεχνολογικού σχεδιασμού του σχολικού οργανισμού, μέσα από την συνεργασία με το διευθυντή. Ο πληροφορικός δεν απουσιάζει από την εκτέλεση διοικητικού έργου, καθώς δρα σε πολλαπλά επίπεδα είτε αυτόνομος, πραγματοποιώντας ο ίδιος οργανωτικό και διοικητικό έργο, είτε ως

υποστηρικτής, υποβοηθώντας το έργο του διευθυντή και των υπόλοιπων εκπαιδευτικών.

5.6 Ο εκπαιδευτικός της πληροφορικής και η συνεισφορά του στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της καινοτομίας

Η αλλαγή και η καινοτομία δεν είναι πρόσφατοι όροι στην εκπαίδευση και δεν αναφέρονται μόνο στην ατομικότητα του εκπαιδευτικού, αλλά συνολικά στην λειτουργία του σχολείου (Fullan, 1995). Στο σύγχρονο ελληνικό δημόσιο σχολείο υπάρχει σχετική πληθώρα ηλεκτρονικών μέσων και εργαλείων, τα οποία προσφέρονται απλόχερα για χρήση από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές για την μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων της παιδαγωγικής διαδικασίας. Παρόλα αυτά, για να επιτευχθούν τα προαναφερθέντα ο πληροφορικός μαζί με το διευθυντή του σχολείου οφείλουν να επιζητούν τη συνεχή καινοτομία, μέσα από την μάθηση στην ψηφιακή εποχή (Hokanson, Miller, & Hooper, 2008). Για να είναι δυνατή η επιδίωξη της καινοτομίας, ο εκπαιδευτικός της πληροφορικής, χρειάζεται να γνωρίζει πολλά περισσότερα από μια απλή θεωρητική σκοπιά των ρόλων που καλούνται να εκπληρώσουν (Araiz, 2018). Οι Moreira, Rivero, και Sosa Alonso, (2018) υποστηρίζουν πως ο συντονιστής των Τ.Π.Ε. ενδείκνυται να μαθαίνει συνεχώς πολυπλοκότερες ικανότητες από την απλή γνώση της τεχνολογίας, για να μπορεί να υποστηρίξει την καινοτομία τους χρήση. Επιπλέον, μέσα από αυτή τη διαδικασία η νέα γνώση μεταβιβάζεται τάχιστα στους λοιπούς εκπαιδευτικούς για την προώθηση της καινοτομίας στη διδασκαλία με την χρήση των νέων τεχνολογιών. Μετέπειτα, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν αυτή τη γνώση, προκειμένου με την ενθάρρυνση των εκπαιδευτικών της πληροφορικής να υποστηρίξουν νέα καινοτόμα projects που να βασίζονται στις νέες τεχνολογίες (Gonzalez Perez, 2012).

5.7 Απομακρυσμένη διδασκαλία έκτακτης ανάγκης

Η βιβλιογραφία ξεχωρίζει τους διαφορετικούς πυλώνες μεταξύ της εκ αποστάσεως εκπαίδευσης και του Emergency Remote Teaching (Aras Bozkurt & Ramesh Sharma, 2020) ως μια εναλλακτική εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία προσωρινής φύσης, εξαιτίας συνθηκών κρίσης. Περιλαμβάνει ένα σύνολο εξ αποστάσεως εκπαιδευτικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται μόνο κατά τη διάρκεια μιας σοβαρής κατάστασης, τα οποία παύουν τη λειτουργία τους, όταν οι συνθήκες επιτρέψουν ξανά τη δια ζώσης παράδοση μαθημάτων (Hodges, Moore, Trust, & Bond, 2020). Ο κύριος πυλώνας αυτού του τύπου εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι να παρέχει στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς μια προσωρινής φύσης πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό και μέσα επικοινωνίας, προκειμένου να δημιουργηθεί άμεσα ένα εκπαιδευτικό δίκτυο έκτακτης ανάγκης, το οποίο έχει σημαντικές διαφορές από την γνωστή σε όλους εξ αποστάσεως διδασκαλία και εκπαίδευση. Η κύρια διαφορά της απομακρυσμένης διδασκαλίας έκτακτης ανάγκης είναι ο λιγότερος χρόνος που υπάρχει διαθέσιμος για την προετοιμασία των διδακτικών αντικειμένων εξαιτίας των συνθηκών που την επιτάσσουν. Στην κανονική εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ο εκπαιδευτικός έχει προετοιμάσει το υλικό του μαθήματος που πρόκειται να διδάξει είτε μέσω σημειώσεων, είτε μέσω του πλάνου μαθήματος, είτε με τη χρήση ψηφιακών λογισμικών και βοηθημάτων. Αυτή η λεπτομερής και αναλυτική διαδικασία απουσιάζει στην περίπτωση που προαναφέρθηκε και επομένως το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης φθίνει σημαντικά (Hodges et al., 2020).

Στην Ελλάδα με την έλευση της πανδημίας μετασχηματίστηκε πολύ γρήγορα ολόκληρη η εκπαιδευτική διαδικασία και μετατράπηκε από αναλογική σε ψηφιακή. Το Υπουργείο Παιδείας επίσπευσε τις διαδικασίες δημιουργίας πλατφορμών αποθήκευσης και διαμοιρασμού εκπαιδευτικού υλικού μέσα από τις πλατφόρμες e-class και e-me και μερίμνησε για την ψηφιακή μετάδοση των μαθημάτων μέσω της πλατφόρμας Web-ex.

Στους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια έξαρσης της πανδημίας δόθηκε πρόσβαση σε πληθώρα ψηφιακών εργαλείων για να αναπληρώσουν με ψηφιακό τρόπο τις χαμένες ώρες της δια ζώσης διδασκαλίας.

Επομένως, γίνεται εύκολα κατανοητό ότι στην πανδημία οι καθηγητές πληροφορικής είναι επιφορτισμένοι με την ηλεκτρονική οργάνωση του σχολείου σε συνεργασία με το διευθυντή. Στην ελληνική βιβλιογραφία, κατά τη διάρκεια συγγραφής της παρούσας διπλωματικής εργασίας, δεν έχει μελετηθεί ακόμη η πανδημία στο εκπαιδευτικό πλαίσιο της χώρας και άρα η επίδραση της στην εκπαίδευση και εν γένει στους καθηγητές πληροφορικής θα διερευνηθεί από τη διεθνή βιβλιογραφία, τις νομοθετικές ρυθμίσεις της χώρας στο πλαίσιο της πανδημίας και τους επιστήμονες και ακαδημαϊκούς του χώρου, όπου είναι βέβαιο το ενδιαφέρον τους για τις επιπτώσεις των ιδιαίτερων συνθηκών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Από εμπειρικά στοιχεία που υπάρχουν γίνεται γνωστό ότι οι πληροφορικοί στην πανδημία μεριμνούν και για την υποβοήθηση των υπολοίπων καθηγητών, είτε επιλύνοντας τεχνικές δυσκολίες, είτε οργανώνοντας τις ηλεκτρονικές συνεδριάσεις των καθηγητών. Γενικότερα, παρατηρήθηκε μεγάλη αύξηση στο φόρτο εργασίας των πληροφορικών προκειμένου οι μαθητές να παραμείνουν σε διαρκή επικοινωνία με τους καθηγητές και τα εκπαιδευτικά αντικείμενα του σχολείου.

Από αυτή τη διαδικασία προέκυψαν θετικές οπτικές του τεχνολογικού αλφαριθμητισμού για τους εκπαιδευτικούς που δεν είχαν παρατηρηθεί στο παρελθόν. Αρχικά, όλοι οι δάσκαλοι και οι καθηγητές κλήθηκαν σε ταχύ χρονικό διάστημα να εξοικειωθούν με τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας χρησιμοποιώντας εργαλεία τηλεδιάσκεψης που μέχρι πρότινος χρησιμοποιούνταν μόνο από τη βιομηχανία. Λογισμικά εταιριών όπως της Google, Microsoft, Amazon, Zoom είδαν εκθετική αύξηση στη βάση χρηστών των υπηρεσιών τηλεπικοινωνίας τους με ένα μεγάλο μέρος της να αποτελούν εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης από

την πληθώρα των κρατών που εφάρμοσαν τις τεχνικές της εξ αποστάσεως διδασκαλίας και εκπαίδευσης (Williamson, Eynon, & Potter, 2020). Οι πληροφορικοί κατά τη διάρκεια της πανδημίας παρέλαβαν και διένειμαν από το υπουργείο Παιδείας ονόματα χρήστη και κωδικούς πρόσβασης από την εφαρμογή Amazon Web-ex για τους εκπαιδευτικούς, προκειμένου οι τελευταίοι να διεξάγουν, στο πλαίσιο της τηλεεκπαίδευσης, τα διδακτικά αντικείμενα με απομακρυσμένο τρόπο.

Παρόλη τη ξαφνική προσπάθεια ψηφιοποίησης των σχολικών οργανισμών ολόκληρης της επικράτειας, παρατηρήθηκαν εμπόδια στην ομαλή μετάβαση από τα δια ζώσης μαθήματα στην ηλεκτρονική παράδοση. Αρχικά, καταργήθηκε το τυπικό ωράριο εργασίας των πληροφορικών, αφού έπρεπε να είναι σε συνεχή εγρήγορση κάθε ώρα της ημέρας, συμπεριλαμβάνοντας τα σαββατοκύριακα για να επιλύσει τυχόν εμφανιζόμενα τεχνικά προβλήματα ή να υποδείξει χρήσιμες συμβουλές στους εκπαιδευτικούς των σχολικών μονάδων τους. Ταυτόχρονα, αρκετοί από τους καθηγητές διαφορετικών ειδικοτήτων, εξαιτίας απουσίας νέων σε ηλικία εκπαιδευτικών στα σχολεία, δεν ήταν επαρκώς καταρτισμένοι τεχνολογικά για να αναλάβουν το βάρος της μετάβασης στην ψηφιακή εκπαιδευτική εποχή. Έτσι, οι πληροφορικοί επωμίσθηκαν την ανάληψη της τεχνολογικής εκπαίδευσης των συναδέλφων τους, δυσχεραίνοντας με αυτόν τον τρόπο την ομαλή λειτουργία του σχολείου και παρατείνοντας, πολλές φορές υπερβολικά, το σύννηθες ωράριο εργασίας. Αναλυτικότερα, παρουσιάστηκαν προβλήματα στις υπάρχουσες υποδομές του ηλεκτρονικού συστήματος εκπαίδευσης, τα οποία κλήθηκαν να επιλύσουν οι καθηγητές πληροφορικής, όπως περιορισμένο εύρος δικτύου στις εγκαταστάσεις των σχολείων, αλλά και στις ψηφιακές εφαρμογές της τηλεεκπαίδευσης. Παράλληλα, τα εμπειρικά στοιχεία επισημαίνουν πως οι πληροφορικοί αποσκοπώντας στην ομαλή διεξαγωγή των ηλεκτρονικών τηλεδιασκέψεων, συχνά βρέθηκαν αντιμέτωποι με καθηγητές, συνήθως μεγαλύτερης ηλικίας, που αδυνατούσαν είτε να συνδεθούν στις

ηλεκτρονικές πλατφόρμες, είτε να εγκαταστήσουν τις αντίστοιχες συσκευές υλικού (hardware – κάμερες, μικρόφωνα), είτε να διαχειριστούν τα ψηφιακά περιβάλλοντα διεπαφής (user interface). Στις δυσκολίες που έπρεπε να αντιμετωπιστούν συμπεριλαμβάνεται και το κόστος της παροχής του τεχνολογικού εξοπλισμού στους σχολικούς οργανισμούς, αλλά και σε όλους τους μαθητές που δεν ήταν τεχνολογικά εξοπλισμένοι με τα κατάλληλα μέσα και υλικά της τεχνολογίας για να μεταβούν ομαλά στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ταυτόχρονα, παρατηρήθηκε το πρόβλημα της έλλειψης χωρητικότητας δικτύου (limited bandwidth) από τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες του υπουργείου Παιδείας όπως το e-class και το e-me με τους εκπαιδευτικούς να προσπαθούν ανεπιτυχώς να συνδεθούν στις πλατφόρμες και να ανεβάσουν εκπαιδευτικό υλικό ή να προγραμματίσουν και να διεξάγουν μαθήματα εξ αποστάσεως. Τέλος, εκτός από τα παραπάνω, ένα επιπλέον πρόβλημα που έπρεπε να αντιμετωπιστεί ήταν η περιορισμένη ταχύτητα upload στις οικιακές, αλλά και τις σχολικές συνδέσεις διαδικτύου, με το μεγαλύτερο ποσοστό των συνδέσεων της χώρας να κυμαίνεται από 1 ~ 5 mbps ταχύτητας upload σε ADSL.

Επιπροσθέτως, ερευνητές μελέτησαν τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν τα σχολεία στη μετάβαση από την δια ζώσης διδασκαλία στην εξ αποστάσεως και δημιούργησαν ένα εννοιολογικό πλαίσιο που διερευνά τις επιπτώσεις του COVID-19 στην εκπαίδευση και στους εκπαιδευτικούς πληροφορικής (Onyema et al., 2020). Επικεντρώνοντας καθαρά στην τεχνολογική σκοπιά της πανδημίας, παρατηρείται πως οι ερευνητές εντοπίζουν τα περισσότερα προβλήματα εφαρμογής της εξ αποστάσεως διδασκαλίας στις αγροτικές περιοχές, όπου η πρόσβαση στους παρεχόμενους από το κράτος τεχνολογικούς πόρους είναι δυσκολότερη, αφενός για τους μαθητές και αφετέρου για τους εκπαιδευτικούς, εξαιτίας των αδύναμων ή μη ανεπτυγμένων υποδομών που εντοπίζονται στην περιφέρεια.

6. Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα είναι ένα απαραίτητο δομικό στοιχείο κάθε επιστημονικής εργασίας. Επιδιώκουν αφενός να οριοθετήσουν το αντικείμενο της έρευνας και αφετέρου να δώσουν προεκτάσεις για μελλοντική διερεύνηση του υπό μελέτη αντικειμένου (Mattick, Johnston, & de la Croix, 2018). Στην παρούσα διπλωματική εργασία, η οποία επιζητεί να διερευνήσει το πεδίο των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών για τους πληροφορικούς από τη διοικητική οπτική του σχολικού οργανισμού, τα ερευνητικά ερωτήματα συνοψίζονται στις παρακάτω προτάσεις:

Πώς οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται το ρόλο και το έργο του πληροφορικού μέσα στην περίοδο του κορωνοϊού από την οργανωσιακή και διοικητική σκοπιά του ελληνικού δημόσιου σχολείου;

Ποια μέσα και μέθοδοι επιστρατεύτηκαν από τους πληροφορικούς για να ξεπεραστούν τα προβλήματα που προέκυψαν, εξαιτίας της νέας εκπαιδευτικής πραγματικότητας;

7. Μεθοδολογία

Η επιστημονική μελέτη δε θα ήταν εφικτή και έγκυρη, χωρίς το κομμάτι της μεθοδολογίας. Η τελευταία αποτελεί το σημαντικότερο τμήμα μιας έρευνας υψηλού επιπέδου, καθώς περιλαμβάνει όλες τις μεθόδους, πρακτικές και τεχνικές τις οποίες εφαρμόσει ο/η ερευνητής/τρια, προκειμένου να παρέχει αφενός ένα πλαίσιο αναφοράς για μελλοντικές έρευνες πάνω στο ίδιο αντικείμενο και αφετέρου να αποτυπώνεται η επιστημονικότητα της ερευνητικής διαδικασίας.

Συγκεκριμένα, η ποιοτική έρευνα έχει βασικούς άξονες που την διαχωρίζουν από την ποσοτική. Οι δυνατότητες που την κάνουν να ξεχωρίζει είναι τα εργαλεία που χρησιμοποιεί στην ερευνητική μεθοδολογία όπως: η ποιοτική έρευνα χρησιμοποιείται για να περιγράψει ή να εξηγήσει φαινόμενα και καταστάσεις που λαμβάνουν μέρος σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, συνήθως μελετά συμπεριφορές, απόψεις, πεποιθήσεις, οπτικές και διαδικασίες, καταγράφει τα δεδομένα και τα χαρακτηριστικά που ερευνά με εκτενείς περιγραφές, συμπεριλαμβάνει εργαλεία όπως η συνέντευξη, η παρατήρηση και η ανάλυση, εκμαιεύει πληροφορίες από διαφορετικές πηγές και τις κωδικοποιεί με συστηματικό τρόπο και δίνει πληροφορίες σχετικά με πρακτικές που βασίζονται σε αποδεικτικά στοιχεία (McDuffie & Scruggs, 2008).

Η ποιοτική ανάλυση αποτελεί μια ερευνητική μέθοδο που εκμεταλλεύεται μια ποικιλία μέσων και διαδικασιών, που αποβλέπουν στην νοηματοδότηση του λόγου. Αποσκοπεί στην ανάλυση πολλαπλών μορφών περιεχομένου, όπως στην οπτική και την λεκτική επικοινωνία. Συγκεκριμένες χρήσεις της ποιοτικής μεθοδολογικής προσέγγισης είναι η κατανόηση και ερμηνεία των πολλαπλών μορφών επικοινωνίας, όπως η σύγκριση διαφορετικών επικοινωνιακών επιπέδων, ο καθορισμός της ψυχολογικής κατάστασης ανθρώπων ή η διερεύνηση των μοτίβων διαφορετικών κουλτουρών (Weber, 1990).

7.1 Ανάλυση περιεχομένου

Η ανάλυση περιεχομένου έχει συγκεκριμένα πλεονεκτήματα που την καθιστούν καταλληλότερη επιστημονική μέθοδο μεθοδολογικής ανάλυσης από άλλες. Ο βασικός πυλώνας που υπερέχει η ανάλυση περιεχομένου από άλλες παρόμοιες μεθοδολογικές προσεγγίσεις είναι η σαφής καταγραφή και κωδικοποίηση επικοινωνιακών αλληλεπιδράσεων, μέσω της ηχητικής καταγραφής και αποκωδικοποίησής τους. Παράλληλα ως πλεονέκτημα, η ανάλυση περιεχομένου μπορεί να χρησιμοποιηθεί και στην ποσοτική έρευνα καταργώντας με αυτό τον τρόπο τον περιορισμό χρήσης της μόνο στην περίπτωση της ποιοτικής έρευνας (Harwood & Garry, 2003; Weber, 1990).

Ο σκοπός της ανάλυσης περιεχομένου δεν αποτελεί μόνο η οριοθέτηση και η κατανόηση μορφών επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης, αλλά τα δεδομένα που παράγει οφείλουν να ερμηνεύονται με τρόπο, ώστε, σύμφωνα με τους Kim, Nelson και Williams, (1985), το νόημα που εξάγεται από αυτή την επιστημονική διαδικασία να μπορεί να γίνει αντιληπτό από την κατανόηση των υπολοίπων που θα τη διαβάσουν.

Στην παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία η χρήση της μεθοδολογίας της ανάλυσης λόγου εξυπηρετεί την ερμηνεία των ηχητικών αρχικά και γραπτών στη συνέχεια στοιχείων λόγου και στην μετέπειτα επεξεργασία και ερμηνεία των δεδομένων που προκύπτουν.

7.2 Η συνέντευξη

Το ερευνητικό εργαλείο της έρευνας είναι η ημι-δομημένη συνέντευξη (semi-structured interview). Η δομή της συνέντευξης περιλαμβάνει πέντε θεματικούς άξονες και ο κάθε ένας περιέχει τέσσερις ερωτήσεις (σύνολο είκοσι πέντε ερωτήσεις) με διάρκεια περίπου από τριάντα λεπτά μέχρι μία ώρα. Ο βασικός τρόπος που διεξάγεται είναι η εκφώνηση των ερωτήσεων από τον ερευνητή και η επεξήγηση των προσωπικών απόψεων του συνεντευξιαζόμενου. Τα χαρακτηριστικά της ημι-

δομημένης συνέντευξης περιλαμβάνουν: τον προσχεδιασμό της δομής και των ερωτήσεων της συνέντευξης, καθώς και το συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο που η τελευταία λαμβάνει μέρος. Επίσης, δύναται να προκύψουν επιπλέον ερωτήσεις κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, είτε από την πλευρά του ερευνητή, είτε του/της συνεντευξιαζόμενου/ης με τη μορφή διευκρινιστικών ερωτήσεων (Lisa S. Whiting, 2008). Επίσης, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναφερθεί πως δημιουργήθηκε παραχωρητήριο συνέντευξης και δόθηκε στους συνεντευξιαζόμενους να το διαβάσουν και να το υπογράψουν για να υπάρξει πλήρης γνώση σχετικά με τη χρήση των προσωπικών δεδομένων για την παρούσα έρευνα. Τα ερωτήματα της συνέντευξης, επιδιώχθηκε να δομηθούν με τρόπο ώστε να πραγματοποιείται ομαλή μετάβαση από το προηγούμενο στο επόμενο, να μην είναι κατευθυντικά, καθώς και να μην είναι δυνατή η μονολεκτική ή και η αόριστη απάντηση από την πλευρά των ερωτηθέντων. Επίσης, έγινε προσπάθεια τα ερωτήματα να σχετίζονται με τον καθηγητή πληροφορικής στο μέγιστο δυνατό βαθμό και να συμπεριλαμβάνουν τις ιδιάζουσες συνθήκες που επικράτησαν στην εκπαίδευση στο πλαίσιο της πανδημίας του COVID-19. Όσον αφορά για τους ίδιους τους καθηγητές πληροφορικής που συμμετείχαν στη συνέντευξη, το πλαίσιο της συνέντευξης παραμένει το ίδιο αν και οι συγκεκριμένοι θα πρέπει να αναφερθούν κατά την διάρκειά της στα προσωπικά τους βιώματα και εμπειρίες από το σχολικό τους περιβάλλον, δεδομένης της ειδικότητάς τους.

7.3 Διαμόρφωση αξόνων και ερωτημάτων συνέντευξης

Η δημιουργία των αξόνων και των ερωτημάτων της συνέντευξης σχεδιάστηκαν με τη υποστήριξη του υπεύθυνου καθηγητή κ. Παλαιγεωργίου, και διαμορφώθηκαν με τρόπο, ώστε να επιδιώκει να καλύψει τα κύρια ερωτήματα, απόψεις και αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τον καθηγητή πληροφορικής ως στέλεχος του σχολικού οργανισμού. Οι άξονες της συνέντευξης είναι πέντε σε αριθμό και ο καθένας περιλαμβάνει από τέσσερα ερωτήματα, με διαφοροποιήσεις ως προς τον αριθμό και

το είδος των υποερωτημάτων, λαμβάνοντας υπόψη το στόχο της κάθε ερώτησης, το πεδίο που προσπαθεί να απαντήσει, καθώς και την προσωποποιημένη αντίληψη του κάθε υποκειμένου της έρευνας. Ο πέμπτος άξονας που σχετίζεται με την εκπαίδευση κατά την περίοδο της πανδημίας του κορονοϊού προστέθηκε έπειτα από τα γεγονότα που εκτυλίχθηκαν σε παγκόσμια κλίμακα στην εκπαίδευση, καθώς θεωρήθηκε απαραίτητος για το ζήτημα που πραγματεύεται η παρούσα διπλωματική εργασία.

7.3.1 Διαμόρφωση του 1^{ου} άξονα

Αναλυτικά, ο πρώτος άξονας είναι ο εισαγωγικός και περιλαμβάνει τέσσερα ερωτήματα. Ο τίτλος του άξονα είναι: Καθορισμός ιδεών και απόψεων των εκπαιδευτικών για την τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνίας· και προσπαθεί να διευκρινίσει αρχικά το επίπεδο εξοικείωσης των εκπαιδευτικών με τις Τ.Π.Ε., ενώ στη συνέχεια εξετάζει τη συχνότητα της χρήσης τους στην καθημερινή ζωή των εκπαιδευτικών και συγκεκριμένα κατά πόσο η συχνότητα χρήσης άλλαξε εξαιτίας της πανδημίας. Η επόμενη ερώτηση συγκεκριμενοποιείται στον/στην εκπαιδευτικό σχετικά με την χρήση των Τ.Π.Ε. στο σχολείο και στα διδακτικά αντικείμενα που διδάσκει, ενώ στην περίπτωση των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας, το ερώτημα αφορά όλα τα διδακτικά αντικείμενα που διδάσκει ο/η εκάστοτε εκπαιδευτικός. Επίσης, το ερώτημα περιέχει και επεξηγηματικές ερωτήσεις που ασχολούνται με την άντληση και διαχείριση του παρεχόμενου ή αυτοδημιούργητου εκπαιδευτικού υλικού, καθώς και τις ενέργειες που εκτελούν οι εκπαιδευτικοί στις περιπτώσεις που αντιμετωπίζουν τεχνικά προβλήματα πάσης φύσης. Η τελευταία ερώτηση διερευνά το βαθμό που οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως η τεχνολογία των Τ.Π.Ε. δύναται να βελτιώσει την οργάνωση και τη λειτουργία του σχολικού οργανισμού καθώς και με ποιους τρόπους είναι αυτό δυνατό.

7.3.2 Διαμόρφωση του 2^{ου} άξονα

Συνεχίζοντας, ο δεύτερος άξονας επιδιώκει να αποσαφηνίσει το ρόλο και τη λειτουργία του καθηγητή πληροφορικής στα ζητήματα διοικητικού περιεχομένου, όπως επιβεβαιώνει ο τίτλος του άξονα. Συγκεκριμένα, η πρώτη ερώτηση του δεύτερου άξονα, επιδιώκει να φανερώσει τους τρόπους διαχείρισης του διαθέσιμου ηλεκτρονικού εξοπλισμού του σχολείου από τον/την πληροφορικό, καθώς και το αν το εκπαιδευτικό του έργο παρεμποδίζεται από το διοικητικό και με ποιους τρόπους. Η επόμενη ερώτηση διερευνά τις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τις διοικητικές υποχρεώσεις του καθηγητή πληροφορικής, και επίσης αν θα έπρεπε να είναι λιγότερες ή περισσότερες, καθώς και τους λόγους για αυτή την αύξηση ή τη μείωση των υποχρεώσεων. Συνεχίζοντας, η τρίτη ερώτηση μελετά τη συνεισφορά του καθηγητή πληροφορικής στην ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των διοικητικών υποχρεώσεων. Σε αυτή την ερώτηση επιδιώκεται η έκθεση απόψεων σχετικά με το έργο που προσφέρει στο σχολικό οργανισμό. Η 4^η και τελευταία ερώτηση αποσκοπεί στην διερεύνηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών, όσον αφορά το έργο της εκτέλεση του διοικητικού έργου του σχολείου μόνο από τους πληροφορικούς, από εκπαιδευτικούς με συγκεκριμένες ειδικότητες ή από όλους τους εκπαιδευτικούς ενός σχολείου.

7.3.3 Διαμόρφωση του 3^{ου} άξονα

Ο τρίτος άξονας επιδιώκει να αποσαφηνίσει το θεσμικό πλαίσιο του κράτους για τους πληροφορικούς καθώς και τις συνθήκες εργασίας που διαμορφώθηκαν στα πλαίσια της δεκαετής δημοσιονομικής λιτότητας. Στο πρώτο ερώτημα τίθεται η δημιουργία ξεχωριστής θέσης στο σχολείο για τη διεκπεραίωση των διοικητικών υποχρεώσεων από καθηγητή πληροφορικής του οποίου αυτό θα είναι το αποκλειστικό έργο, καθώς και η αιτιολόγηση αυτής της άποψης από την προσωπική εμπειρία των υποκειμένων της έρευνας. Η δεύτερη ερώτηση του τρίτου άξονα επιδιώκει να

διαλευκάνει τις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το αν το θεσμικό πλαίσιο, η οικονομική κρίση και η αύξηση του ωραρίου εργασίας επηρεάζουν τον καθηγητή πληροφορικής στην άσκηση διοικητικού έργου. Σε αυτό το ερώτημα οι καθηγητές πληροφορικής απαντούν με βάση την προσωπική τους εμπειρία. Η επόμενη ερώτηση σχετίζεται με το αν το πλήθος και η ποιότητα του ηλεκτρονικού εξοπλισμού ενός σχολικού οργανισμού, επηρεάζει το διοικητικό έργο που επιτελεί ο καθηγητής πληροφορικής και κατ' επέκταση όλων των εκπαιδευτικών, καθώς και με ποιους τρόπους διαδραματίζεται αυτή η διαδικασία. Το τελευταίο ερώτημα του άξονα επιζητεί το τι θα μπορούσε να αλλάξει σε θεσμικό ή και νομικό επίπεδο, ώστε να αναβαθμιστεί ο ρόλος και η ποιότητα του διοικητικού έργου που εκτελείται στα ελληνικά δημόσια σχολεία.

7.3.4 Διαμόρφωση του 4^{ου} άξονα

Ο τέταρτος άξονας επιζητά να διερευνήσει τα ζητήματα που αφορούν τις ομοιότητες, τις διαφορές, καθώς και τις σχέσεις του καθηγητή πληροφορικής με τις υπόλοιπες ειδικότητες ενός σχολείου. Η πρώτη ερώτηση του άξονα διερευνάει τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με το εύρος των υποχρεώσεων του καθηγητή πληροφορικής, εξαιτίας της ηλεκτρονικής διαχείρισης του σχολείου, σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς διαφορετικών ειδικοτήτων, όπως επίσης και ποιες είναι οι αλλαγές που καλείται να διαχειριστεί κατά την περίοδο της πανδημίας σχετικά με το φόρτο εργασίας του. Επομένως, σε αυτό το ερώτημα οι εκπαιδευτικοί απαντούν για τις προσωπικές τους αντιλήψεις, ενώ οι εκπαιδευτικοί πληροφορικής εκδηλώνουν τις προσωπικές τους απόψεις. Το δεύτερο ερώτημα αποσκοπεί να απαντήσει στο συχνό φαινόμενο της παροχής διοικητικού έργου από τον καθηγητή πληροφορικής μετά το πέρας του σχολικού του ωραρίου από την οπτική γωνία των εκπαιδευτικών, όπως επίσης και συμπληρωματικά, δεδομένων των συνθηκών του έτους 2020, τους τρόπους με τους οποίους ο πληροφορικός εκτελεί το διοικητικό και υποστηρικτικό του έργο την

περίοδο του κορονοϊού. Η επόμενη ερώτηση φέρνει στην επιφάνεια το είδος και την ποιότητα της συνεργασίας μεταξύ του διευθυντή και του καθηγητή πληροφορικής με βάση τις ανάγκες του κάθε σχολείου και επιπλέον τους τρόπους με τους οποίους δύναται να επιτευχθεί αυτή η συνεργασία στην εποχή του κορονοϊού. Η τέταρτη και τελευταία ερώτηση του άξονα αναγάγει το ζήτημα των επιμορφώσεων των εκπαιδευτικών σε ζητήματα ηλεκτρονικής διοίκησης με το αν μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα συνεργασίας του καθηγητή πληροφορικής με τους άλλους εκπαιδευτικούς, καθώς και εξετάζει την άποψη των εκπαιδευτικών σχετικά με την επιμόρφωση των τελευταίων σε ζητήματα ηλεκτρονικής διοίκησης.

7.3.5 Διαμόρφωση του 5^{ου} άξονα

Ο πέμπτος άξονας της έρευνας προέκυψε κατά την πορεία εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας, εξαιτίας της πανδημίας του κορονοϊού που ταλάνισε τα εκπαιδευτικά συστήματα της υψηλίου και θεωρήθηκε σημαντικό να προστεθεί για να δώσει μια διαφορετική οπτική της εκπαιδευτικής κατάστασης που επικράτησε στη χώρα. Ο άξονας σχετίζεται με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τον πληροφορικό στην περίοδο του κορονοϊού. Το πρώτο ερώτημα του άξονα ερευνά τις μεγαλύτερες εκπαιδευτικές προκλήσεις που εμφανίστηκαν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην περίοδο του κορονοϊού υπό το πρίσμα των εκπαιδευτικών. Η επόμενη ερώτηση αφορά τις προσωπικές απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τις τεχνικές δυσκολίες που προέκυψαν σε αυτό το νέο πλαίσιο εργασίας, καθώς και τους τρόπους και τις μεθόδους όπου αυτές ξεπεράστηκαν. Το τρίτο ερώτημα αποσκοπεί στην εξέταση της συνεισφοράς του πληροφορικού από τους εκπαιδευτικούς στην εκ αποστάσεως εκπαίδευση την περίοδο του κορονοϊού, ενώ η τελευταία ερώτηση επιχειρεί να συνοψίσει υπό το σκοπιά των εκπαιδευτικών τις νέες εκπαιδευτικές ευκαιρίες που αναδείχθηκαν έπειτα από την περίοδο έξαρσης του κορονοϊού.

7.4 Δειγματοληψία έρευνας

Η επιλογή των υποκειμένων έρευνας αυτής της διπλωματικής εργασίας διενεργήθηκε με τη μέθοδο της βολικής δειγματοληψίας (convenient sampling). Η τελευταία αποτελεί μια μέθοδο δειγματοληψίας όπου ο ερευνητής επιλέγει τα υποκείμενα της έρευνας με βάση το πόσο προσβάσιμα είναι στον ερευνητή. Ο Galloway, (2004) αναφέρει πως στη βολική δειγματοληψία δεν υπάρχει καμία απολύτως μέθοδος για την επιλογή των υποκειμένων, καθώς τα τελευταία μπορεί να τους ζητηθεί να συμμετέχουν στην έρευνα από άτομα τα οποία τυχαίνει να συναντήσει ο ερευνητής. Ο ερευνητής αναφέρει πως η βολική δειγματοληψία συγγέεται με τυχαία δειγματοληψία λόγω της αντίληψης ότι τα υποκείμενα έρευνας επιλέγονται τυχαία. Ωστόσο, η τυχαία δειγματοληψία γενικά οδηγεί σε μια στατιστικά ισορροπημένη επιλογή υποκειμένων έρευνας από τον πληθυσμό. Γενικά, η μέθοδος της βολικής δειγματοληψίας βασίζεται στην ευκολία λήψης του δείγματος και σχετίζεται άμεσα με το κόστος εντοπισμού των υποκειμένων του πληθυσμού, τη γεωγραφική κατανομή του δείγματος και τη λήψη των δεδομένων συνέντευξης από τα επιλεγμένα στοιχεία. Επιπλέον, στη βολική δειγματοληψία δεν επιδιώκεται η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος από ό,τι στη σκόπιμη δειγματοληψία. Η βολική δειγματοληπτική μέθοδος, είναι κατά περιπτώσεις σημαντική για τους ερευνητές και τους φοιτητές που αναγνωρίζουν τον αυστηρό περιορισμό της έρευνάς τους (Lavrakas, 2008).

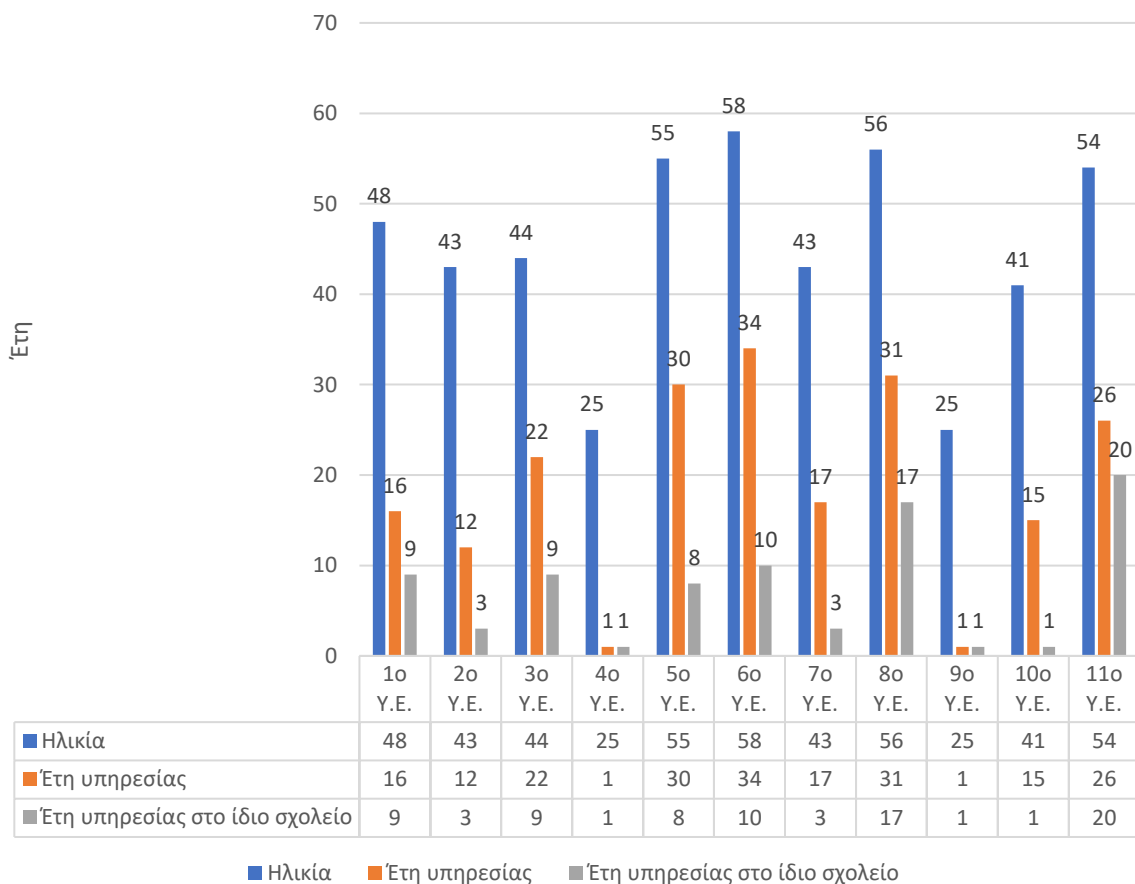
7.5 Συμμετέχοντες

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα είναι έντεκα άτομα, πέντε άντρες (45%) και έξι (55%) γυναίκες από την ευρύτερη περιοχή του νομού Θεσσαλονίκης με μέση ηλικία τα 45 έτη (μέση τιμή: 44.727) και ελάχιστα (min.) και μέγιστα (max.) τα 25 και 58 έτη αντίστοιχα. Οι ειδικότητες των εκπαιδευτικών είναι: μια οικονομολόγος, μια καθηγήτρια αγγλικής φιλολογίας, δύο θεολόγοι, δύο δάσκαλοι παράλληλης στήριξης, ένας χημικός, δύο πληροφορικοί και δύο δάσκαλοι. Αναλυτικά στατιστικά σχετικά με

τις ηλικίες, έτη υπηρεσίας και έτη υπηρεσίας στο ίδιο σχολείο παρατίθενται στο διάγραμμα στο τέλος της υποενότητας. Πληροφορήθηκαν για όλες τις πτυχές της έρευνας και δόθηκε διαβεβαίωση από τον ερευνητή πως τα προσωπικά δεδομένα τους θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τη συγγραφή και υποστήριξη αυτής της διπλωματικής έρευνας. Παράλληλα, δόθηκε προς συμπλήρωση το παραχωρητήριο συνέντευξης και τηρήθηκε αυστηρά το απόρρητο της συνέντευξης. Επισημάνθηκε πως η συνέντευξη, καθώς και η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων θα κοινοποιηθούν σε μικρό κύκλο ατόμων και αποκλειστικά και μόνο για λόγους διαφάνειας και ακαδημαϊκής δεοντολογίας. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν στις οικίες των εκπαιδευτικών σε χαλαρό και άνετο κλίμα. Οι συμμετέχοντες επιλέχθηκαν με γνώμονα την ευκολία πρόσβασης του ερευνητή. Τα σχολεία στα οποία διδάσκουν οι συνεντευξιαζόμενοι βρίσκονται σε διαφορετικές περιοχές του νομού Θεσσαλονίκης. Είναι σημαντικό σε αυτό το σημείο να αναφερθεί πως χρησιμοποιήθηκε παραχωρητήριο συνέντευξης για λόγους διαφάνειας της έρευνας. Τέλος, είναι επίσης δέον να επισημανθεί πως δεν αντιμετωπίστηκε συγκεκριμένη δυσκολία στη διεξαγωγή των συνεντεύξεων.

Διάγραμμα δεδομένων των Υποκειμένων Έρευνας (Υ.Ε.)

7.6 Ανάλυση δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων διενεργήθηκε με τη μέθοδο της θεματικής ανάλυσης περιεχομένου. Η τελευταία αποτελείται από τρία επιμέρους επίπεδα στα οποία εντοπίζεται η επαγωγική διαδικασία. Τα στάδια της είναι: 1^ο η αναγωγή των δεδομένων, 2^ο η καταγραφή και έκθεση των στοιχείων και 3^ο η παρουσίασή τους με την επεξήγηση των αποτελεσμάτων (Nowell, Norris, White, & Moules, 2017). Αρχικά τα δεδομένα που είναι ηχητικού τύπου ηχογραφήθηκαν με τη βοήθεια έξυπνου κινητού τηλεφώνου και στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε η απομαγνητοφώνηση της κάθε συνέντευξης σε ενιαίο αυτοτελές κείμενο.

8. Αποτελέσματα

Στο κεφάλαιο των αποτελεσμάτων σχολιάζονται αναλυτικά οι θεματικές προτάσεις που προκύπτουν από την ανάλυση των συνεντεύξεων, και επιπλέον επισυνάπτονται παραδείγματα διατυπώσεων των εκπαιδευτικών που υποστηρίζουν την εξαχθείσα θεματική πρόταση. Οι ερωτήσεις που τέθηκαν στους συνεντευξιζόμενους από τους πέντε άξονες της συνέντευξης έχουν σκοπό τη συλλογή ποιοτικών δεδομένων, προκειμένου να παρουσιαστούν οι απόψεις, οι αντιλήψεις, καθώς και οι εμπειρίες των τελευταίων για τον/την πληροφορικό του σχολείου τους. Από αυτή τη σκοπιά ακολουθεί περαιτέρω η θεματική ανάλυση του περιεχομένου των συνεντεύξεων με γνώμονα το σχολιασμό των κοινών απόψεων, οι οποίες ανάγονται σε θέματα ενδιαφέροντος σε συνδυασμό με την παράθεση των επιμέρους κομματιών κειμένου από τις συνεντεύξεις. Παράλληλα, δε πρέπει να παραληφθεί το γεγονός πως οι θεματικές προτάσεις, μαζί με τα αποσπάσματα κειμένου αποτελούν τα καίρια σημεία στα οποία παρουσιάζονται οι αντιλήψεις για τους εκπαιδευτικούς της πληροφορικής.

8.1 Διαπίστωση ψηφιακού γραμματισμού των εκπαιδευτικών

Η πρώτη θεματική πρόταση που παρατηρείται σχετίζεται με την κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε ζητήματα σχετικά με την επίγνωση της τεχνολογίας, με τους ερωτηθέντες να δίνουν παρόμοιες απαντήσεις στο θέμα του ψηφιακού γραμματισμού και της εξοικείωσής τους με τα μέσα της τεχνολογίας και τις Τ.Π.Ε. Όλοι οι ερωτηθέντες δήλωσαν πως είναι κάτοχοι πιστοποιήσεων, είτε Α' είτε Β' επιπέδου των Τ.Π.Ε. και ότι ασχολούνται σε καθημερινή βάση με την τεχνολογία. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στο γεγονός πως μόνο οι πληροφορικοί συνεντευξιζόμενοι της έρευνας δεν κατείχαν κάποια πιστοποίηση επάρκειας των Τ.Π.Ε., καθότι η ειδικότητά τους τους προετοίμασε από την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Παραδείγματα που επιβεβαιώνουν την παραπάνω ανάλυση παρατίθενται εδώ:

- Νομίζω ότι έχω μια μέτρια εξοικείωση. Έχω λάβει από το 2010 την πιστοποίηση Α΄ επιπέδου από πρόγραμμα ενταγμένο στα πλαίσια του επιχειρησιακού προγράμματος "Ήρων" μέσω ΕΣΠΑ. Μπορώ να χειριστώ έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή με σχετική ευκολία για τις ανάγκες και της δικές μου και της οικογενείας.
- Είμαι μαθημένη στις Τ.Π.Ε. από την αρχή που ξεκίνησα να δουλεύω. Σε επίπεδο πιστοποίησης έχω το Β΄ επιπέδου την πιστοποίηση. Χρησιμοποιώ συνέχεια τις τεχνολογίες πληροφοριών και τα μέσα της τεχνολογίας και έχω ένα μεταπτυχιακό στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας.
- Ξέρω τα κλασσικά το πως να μπαίνω στο internet, στο Facebook και στις υπόλοιπες σελίδες ξέρω να μπαίνω και έχω πιστοποίηση Α΄ επιπέδου στους υπολογιστές, αλλά επειδή δεν ασχολούμαι ιδιαίτερα νομίζω πως και αυτά που ήξερα τα έχω ξεχάσει.
- Έχω πολύ καλές γνώσεις στις Τ.Π.Ε. Κάνω καθημερινή χρήση υπολογιστή λόγω ειδικότητας κυρίως, έχω πτυχίο Πληροφορικής από το Αριστοτέλειο.

Επομένως, δίνεται η αντίληψη των εκπαιδευτικών και των πληροφορικών, ότι όλοι κατέχουν τουλάχιστον μία πιστοποίηση υπολογιστών και μπορεί να θεωρηθεί πως κατέχουν μια απαραίτητη επάρκεια στα μέσα και τα λογισμικά της τεχνολογίας.

8.2 Καθημερινή και επαγγελματική χρήση των Τ.Π.Ε.

Οι ερωτηθέντες στο επόμενο σκέλος της συνέντευξης κλήθηκαν να περιγράψουν αφενός τη χρήση των Τ.Π.Ε. στην προσωπική και επαγγελματική τους ζωή και αφετέρου να αναφερθούν στη διαχείριση του εκπαιδευτικού τους υλικού και στην αντιμετώπιση των τεχνικών ζητημάτων που τυγχάνει να αντιμετωπίζουν. Η διάκριση που παρατηρείται μέσα από τις συνεντεύξεις αφορά τη συσχέτιση μεταξύ των ειδικοτήτων των εκπαιδευτικών, με αυτούς που διδάσκουν τις θετικές επιστήμες,

συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών που είναι πληροφορικοί, να επιδεικνύουν καλύτερη, θετικότερη και αποτελεσματικότερη στάση στην αντιμετώπιση των αυξανόμενων αναγκών της τεχνολογίας στην εκπαιδευτική διαδικασία, περισσότερο ιδιαίτερως την περίοδο έξαρσης των κρουσμάτων του κορονοϊού. Από την άλλη πλευρά, παρατηρήθηκε πως οι εκπαιδευτικοί των θεωρητικών επιστημών και ιδιαίτερα οι θεολόγοι εκπαιδευτικοί, έχουν μια αποστασιοποίηση από το περιβάλλον της τεχνολογίας και τις μεταχειρίζονται, όμως σε μικρότερο βαθμό, αφενός γιατί το έτος 2020 θεωρήθηκε επιβεβλημένο για τις ανάγκες της τηλεεκπαίδευσης και αφετέρου, διότι διαφαίνεται μια εξαναγκαστική χρήση των μέσων της τεχνολογίας, για την οποία μεγάλη μερίδα των εκπαιδευτικών δεν είναι ακόμη απολύτως εξοικειωμένη. Τέλος, οι πληροφορικοί αναφέρθηκαν και αυτοί με τη σειρά τους στην αύξηση της χρήσης των Τ.Π.Ε., ιδιαίτερα μέσα στο 2020, για θέματα προσωπικής – οικογενειακής φύσης, αλλά και σε σχέση με την εκπαίδευση. Παραδείγματα των λεγομένων που ενισχύουν τον παραπάνω συλλογισμό καταγράφονται παρακάτω:

[- Ήδη ετσι όπως έχουν εξελιχθεί τα πράγματα και μετα την πρώτη καραντίνα του Μαρτίου και τώρα με τη δεύτερη, αναγκάστηκαν πολλοί συνάδελφοι, είτε γιατί νοσήσανε, είτε γιατί θεωρήθηκαν ότι έχουν στενή επαφή με πάσχοντα από covid χρειάστηκε η καθημερινή επαφή με τα ψηφιακά μέσα για πολλές ώρες την ημέρα. (προσωπική χρήση)

- Μέχρι πριν την πανδημία τα χρησιμοποιούσα πιο πολύ για τα τεστ και διαγωνίσματα και το υλικό το αντλούσα από διάφορες πηγές στο internet που είχαν πληροφορίες για το μάθημα μου. Μέχρι εκεί όλα καλά, αλλά σε άλλα θέματα πιο δύσκολα ρωτούσα φίλους δασκάλους μήπως και εάν ξέρουν να με βοηθήσουν. (επαγγελματική χρήση και τεχνικά προβλήματα)

[- Καθημερινά χρησιμοποιώ υπολογιστή και smartphone για ενημέρωση, διασκέδαση, επικοινωνία και εργασία. Η κατάσταση άλλαξε μόνο αναφορικά με την εργασία και για το διάστημα του lockdown. (προσωπική χρήση)

- Ναι καθημερινά. Αντλώ υλικό από διάφορα blogs με εκπαιδευτικό υλικό, επιμορφώσεις, ομάδες συναδέλφων (κυρίως άτυπα, πχ ομάδες στο fb). Το προσαρμόζω στα δικά μου μέτρα. Σε περίπτωση προβλήματος, αναζητώ λύση στο διαδίκτυο, σε γνωστούς / συναδέλφους (προσωπικά ή στις ομάδες που είπαμε) και ενίοτε στο help desk του Υπουργείου (π.χ. Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, ομάδες υποστήριξης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κ.λ.π.). (επαγγελματική χρήση και τεχνικά προβλήματα)

Υπήρξε και μια διαφορετική άποψη ενός ερωτηθέντος που είναι χρήσιμο να παρουσιαστεί, όσον αφορά την καθημερινή χρήση των Τ.Π.Ε., όπου εκφράζει αφενός την απότομη αύξηση της χρήσης των Τ.Π.Ε., αλλά αφετέρου τη δυσαρέσκειά του για τη διαρκή χρήση τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.

[- Όχι ιδιαίτερα γιατί δε μου κεντρίζουν το ενδιαφέρον, απλώς κάθε μέρα βλέπω τα email που μου στέλνουν από το σχολείο και μέσω του υπολογιστή το τελευταίο διάστημα έχω αυξήσει τις συναλλαγές και τις πληρωμές που κάνω online γιατί δε μπορώ να βγω από το σπίτι και επίσης κάνω και αρκετές αγορές ηλεκτρονικά και μου τα φέρνουν στο σπίτι. (προσωπική χρήση)

- Όχι κάθε μέρα δεν είναι σωστό αυτό. Τώρα αυτά που δείχνω τα τραβάω από αυτά που ανεβάζει το υπουργείο παιδείας, από τη σελίδα του παιδαγωγικού ινστιτούτου, από διαφορά blog συνάδελφων που κάποιοι έχουν υλικό και από ότι υπάρχει διαθέσιμο. Κάποια βοηθητικά φυλλάδια τα εκτυπώνω στο σχολείο.

- Όταν γίνεται κάτι στα μηχανήματα του σχολείου ή θα ρωτήσω τους μαθητές αν μπορούν να το λύσουν, ή ζητάω βοήθεια από την πληροφορική του

σχολείου. Στο σπίτι μου τα παιδιά μου με βοηθάνε με αυτά. (επαγγελματική χρήση και τεχνικά προβλήματα)]

Γίνεται κατανοητό το γεγονός πως διαφαίνεται μια γενική ομοιότητα στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη χρήση των Τ.Π.Ε. στην προσωπική και επαγγελματική ζωή, αλλά και στις μεθόδους που επιστρατεύουν για να επιλύσουν τα διάφορα τεχνικά ζητήματα που προκύπτουν.

8.3 Τεχνολογία και σχολική οργάνωση και διοίκηση

Στο επόμενο σκέλος της συνέντευξης οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να σχολιάσουν σχετικά με την τεχνολογία και τις απόψεις τους για την οργάνωση και τη διοίκηση του σχολείου που εργάζονται. Οι εκπαιδευτικοί στο σύνολό τους επισήμαναν τη σημαντικότητα που διαδραματίζει η τεχνολογία και η ψηφιοποίηση που συντελείται στα σχολεία διαρκώς τα τελευταία χρόνια και αναγνώρισαν τη συμβολή τους στην γρηγορότερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των διοικητικών υποχρεώσεων του σχολικού οργανισμού. Παρατηρείται πως οι αντιλήψεις των καθηγητών πληροφορικής συμβαδίζουν με αυτές των υπόλοιπων εκπαιδευτικών και άρα διαφαίνεται μια συνολική συμφωνία απόψεων, γεγονός που παράγει την παραπάνω θεματική πρόταση. Συγκεκριμένες απόψεις των εκπαιδευτικών όπου τονίζουν τη συνεισφορά των Τ.Π.Ε. στη σχολική οργάνωση και διοίκηση κατατίθενται παρακάτω:

- Είναι απαραίτητη η χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διοίκηση λόγω της εγρήγορης, απλοποίησης και ευελιξίας των καθημερινών διοικητικών λειτουργιών, της δυνατότητας πρόσβασης σε μια πλειάδα πληροφοριών, της ελαχιστοποίησης των χρόνων διεκπεραίωσης, του εκσυγχρονισμού της εκπαιδευτικής διοίκησης και της επίτευξης της επικοινωνίας, η τεχνολογία μπορεί να βελτιώσει την οργάνωση και τη λειτουργία ενός σχολείου. (Πληροφορικός)

- Στο μέγιστο βαθμό. Από την επικοινωνία / ενημέρωση με τους γονείς, τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών, τη ηλεκτρονική διαχείριση (βάσεις δεδομένων) προσωπικού, εγκαταστάσεων και μαθητικού δυναμικού, και εσχάτως με την πανδημία μέχρι και καθαυτή την εκπαιδευτική διαδικασία. (Πληροφορικός)

- Η τεχνολογία βοηθάει την οργάνωση μέσω ειδικών προγραμμάτων που διευκολύνουν την αρτιότερη λειτουργία όλης της εκπαιδευτικής μονάδας, οπότε εύκολα μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το βελτιώνει σε μεγάλο βαθμό. (Εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας)

- Ούτως ή άλλως έχει βοηθήσει η τεχνολογία όλες τις επιστήμες με ραγδαίο θα έλεγα ρυθμό, όπως και έχει οργανώσει τη λειτουργία του σχολείου μας με καλύτερες προδιαγραφές στη διοίκηση του, έχει καταργηθεί η χειρόγραφη καρτέλα του μαθητή, η αποστολή ενημέρωσης απουσιών κάθε φορά με έναν ταχυδρομικό φάκελο, έχουμε τώρα μαζικά email προς τους γονείς για την ενημέρωσή τους, έχουμε ψηφιακή βαθμολογία. Οι φωτοτυπίες για την ενημέρωση των γονέων ανήκουν πλέον στο παρελθόν και ειδικά φέτος διαφαίνεται ότι ακόμα και με χίλια ζόρια η τηλεεκπαίδευση ίσως να μην είναι ότι χειρότερο υπάρχει. (Αγγλική φιλόλογος)

Συνεπώς, γίνεται εύκολα κατανοητό πως μέσω της τεχνολογίας και της ύπαρξης των πληροφορικών στα σχολεία συντελείται με ομαλό τρόπο το οργανωτικό και διοικητικό έργο του σχολείου, το οποίο βίωσε αναπάντεχες αλλαγές το 2020 και απαιτήθηκε ένας άμεσος, ευρύς και ταχύς εκσυγχρονισμός για να μπορεί να συνεχίσει απρόσκοπτα τη λειτουργία του.

8.4 Καθηγητής πληροφορικής και διοικητικό περιεχόμενο του σχολείου

Σε αυτό το σημείο ο/η καθηγητής/τρια πληροφορικής βρίσκεται στο επίκεντρο των ερωτήσεων της συνέντευξης με τους συνεντευξιζόμενους να απαντούν με βάση τα εμπειρικά τους στοιχεία και τους πληροφορικούς από τα προσωπικά τους βιώματα στο περιβάλλον του σχολείου. Οι ερωτήσεις που τέθηκαν αφορούν το ρόλο και τις υποχρεώσεις των καθηγητών πληροφορικής στη δημόσια εκπαίδευση σε συσχέτιση με τη χρήση και τη διαχείριση των μέσων της τεχνολογίας στο σχολείο. Οι πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών, όπως και των πληροφορικών, για τα ηλεκτρονικά μέσα του σχολείου ήταν παρόμοιες· με τους ερωτηθέντες να αναφέρουν πως η συνήθης πρακτική είναι ο/η πληροφορικός να έχει πλήρη επίβλεψη και γνώση της χρήσης των σχολικών συστημάτων από υπολογιστές και λάπτοπ, μέχρι τη σύσταση των συστημάτων της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Όσον αφορά τις υποχρεώσεις των πληροφορικών στην εκπαίδευση, εκεί παρατηρήθηκαν διαφοροποιήσεις ως προς τις απόψεις των ερωτηθέντων με την πλειοψηφία να σημειώνει πως ο/η πληροφορικός, εξαιτίας του είδους της ειδικότητάς του/της, επιβαρύνονται συχνά με επιπλέον φόρτο εργασίας, ακόμη και έπειτα από το πέρας του σχολικού ωραρίου και τη μειοψηφία να αναγνωρίζει τον ίδιο όγκο εργασίας για όλους τους εκπαιδευτικούς ανεξαρτήτως της ειδικότητας. Παράλληλα, επιχειρήθηκε να αποσαφηνιστεί με μεγαλύτερη λεπτομέρεια ο ρόλος του/της πληροφορικού στη διοίκηση του σχολείου και στην αποτελεσματική εκτέλεση καθηκόντων και γραφειοκρατικών υποχρεώσεων με το σύνολο των συνεντευξιζόμενων να παραδέχονται πως οι καθηγητές πληροφορικής βελτιστοποιούν και διευκολύνουν τις διοικητικές διαδικασίες του σχολείου που απαιτούν καλή γνώση των προγραμμάτων και του λογισμικού που χρησιμοποιείται στην σύγχρονη εκπαίδευση. Αποσπάσματα κειμένου σχετικά με τη διαχείριση των μέσων της τεχνολογίας του σχολείου από τον/την πληροφορικό καταγράφονται παρακάτω:

-
- Προσπαθώ να τα χρησιμοποιώ με τρόπο ώστε να μη χαλάσουν και επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό του σχολείου γιατί η 1βάθμια δε δίνει εύκολα λεφτά για καινούρια μηχανήματα. (Πληροφορικός)
 - Συνήθως, ότι μηχανήμα υπάρχει αυτός είναι που το φτιάχνει, έτσι ώστε εμείς να μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε στην τάξη, αλλά επειδή έχουμε έλλειψη υπολογιστών πολλές φορές δε γίνεται η δουλειά όλων μας και αναγκαστικά έχω έτοιμο πάντα πρόσθετο υλικό. (Χημικός)
 - Αν και οι εκπαιδευτικοί πληροφορικής, δε λέω καθηγητής γιατί δουλεύω στην Α βάρθμια, είναι συνήθως τα παιδιά για όλες τις δουλειές, από τεχνική υποστήριξη (του εργαστηρίου Η/Υ αλλά και όλου του υπόλοιπου εξοπλισμού π.χ. φωτοτυπικά, ηχητικό εξοπλισμό, Η/Υ γραφείων και τάξεων), γραμματειακή υποστήριξη, εκπαίδευση συναδέλφων, μέχρι και υποστήριξη γονέων ... (Πληροφορικός)
 - Και οι δύο πληροφορικοί του σχολείου μου εργάζονται διαρκώς για να μπορεί να λειτουργήσει όσο το δυνατόν καλύτερα η εξ αποστάσεως εκπαίδευση με τα μέσα και τα υλικά που έχει διαθέσιμα το σχολείο. (Δάσκαλος παράλληλης στήριξης)

Σχετικά με τις διαφοροποιήσεις ως προς τις απόψεις των ερωτηθέντων, για την επιβάρυνση των πληροφορικών με επιπλέον φόρτο εργασίας, οι αντιλήψεις της πλειοψηφίας για μεγαλύτερο φόρτο εργασίας και της μειοψηφίας για παρόμοιο φόρτο εργασίας για όλους τους εκπαιδευτικούς παρατίθενται σε αυτό το σημείο:

- Το εκπαιδευτικό του έργο δεν παρεμποδίζεται για την εκτέλεση των διδακτικών καθηκόντων του, όμως κάποιες φορές που ο διευθυντής του σχολείου δεν γνωρίζει να διαχειριστεί κάποιο ψηφιακό περιβάλλον, τότε ο

πληροφορικός παρακάμπτει το διδακτικό του έργο και ασχολείται με τα θέματα της διοίκησης που επείγουν εκείνη τη στιγμή. (Οικονομολόγος)

- Ο δικός μας ο δάσκαλος πληροφορικής μπορεί να βοηθάει παράλληλα και στη διοίκηση και στην εκπαίδευση. Κάποιες φορές όταν ο διευθυντής τον χρειάζεται για αρκετή ώρα, αναλαμβάνει μια δασκάλα που κάνει κενό να επιβλέπει την τάξη, άρα νομίζω ότι μπορεί να εργάζεται παράλληλα και για τα δύο. (Δάσκαλος)

Τα τελευταία χρόνια επειδή τους έχει κουράσει και το διδακτικό έργο σε συνδυασμό με το διοικητικό, παρατηρώ πως έχουν απομονωθεί και δουλεύουν περισσότερο στην αίθουσα του εργαστηρίου των υπολογιστών. Οπότε να μπορώ να πω ότι υπάρχει δυσκολία από την πλευρά τους όταν πρέπει να μπουν σε τάξη και να κάνουν τις δουλειές της διοίκησης. (Θεολόγος)

Υπήρξε και μια άποψη που οφείλει να παρουσιαστεί εκπαιδευτικού πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης παράλληλης στήριξης, η οποία ως νεοπροσληφθείσα, όπως ανέφερε, δε γνώριζε σε βάθος το εύρος των καθηκόντων των καθηγητών πληροφορικής.

- Δε γνωρίζω αν παρεμποδίζεται το έργο του ξανά επειδή δεν έχω μεγάλη εμπειρία στα διοικητικά θέματα του σχολείου. Είναι η πρώτη μου χρονιά ως αναπληρώτρια.

Επιπλέον, στο κομμάτι του ρόλου και του εύρους της εργασίας των πληροφορικών διακρίθηκε μια ενιαία αντίληψη από όλους τους ερωτηθέντες με τους τελευταίους να επισημαίνουν, όπως παρατίθεται παρακάτω, την αναγκαιότητα της υποστήριξης της διοικητικής οργάνωσης και μέριμνας του έργου των σχολείων από τους πληροφορικούς:

- Δεν γνωρίζω ποιες ακριβώς πρέπει να είναι οι υποχρεώσεις του για να μη πω κάτι λάθος αλλά καλό θα ήταν να υπάρχει στο σχολείο μια ομάδα ανθρώπων που να έχουν τις απαραίτητες δεξιότητες και η δουλειά τους θα είναι να

ασχολούνται με το διοικητικό έργο, για να γίνεται όλων μας η δουλειά πιο γρήγορα και να μην έχουμε την αγωνία για το αν π.χ. στάλθηκε ένα σημαντικό email ή αν εφαρμόζονται σωστά όλοι οι κανόνες και οι διατάξεις που στέλνονται από το Υπουργείο. (Θεολόγος)

- Θα μπορούσε να αναλάβει κάποιες ώρες την εβδομάδα για διοικητικές υποχρεώσεις και να αφαιρεθούν από τις αντίστοιχες εβδομαδιαίες διδακτικές του ώρες. Στην εποχή μας είναι ιδιαίτερα σημαντική η γνώση υπολογιστών, επομένως σε περιπτώσεις όπου η διεύθυνση, δηλαδή ο διευθυντής και ο υποδιευθυντής, δεν έχουν επαρκείς τεχνολογικές γνώσεις επιβαρύνεται με επιπλέον έργο ο πληροφορικός, κάτι το οποίο θα ήταν προτιμότερο να μην συμβαίνει. (Δασκάλα)

- Οι υποχρεώσεις του πληροφορικού επεκτείνονται διαρκώς όσο πιο πολύ ψηφιοποιείται η σχολική διοίκηση, ειδικά τώρα που όλη η εκπαίδευση πραγματοποιείται μέσω υπολογιστή, κάτι το οποίο αυξάνει με γεωμετρική πρόοδο το ωράριο εργασίας του. (Δάσκαλος παράλληλης στήριξης)

- Οι διοικητικές υποχρεώσεις του πληροφορικού πρέπει να είναι ίδιες με όλων των υπολοίπων συναδέλφων. Και λιγότερες, πιθανότατα, γιατί ο πληροφορικός είναι επιφορτισμένος και με τη διαχείριση του σχολικού εργαστηρίου. Απλά στην πράξη, επειδή λόγω του αντικειμένου μας έχουμε μάθει να επεμβαίνουμε και να δίνουμε άμεσα λύσεις σε πολλά ζητήματα (το troubleshooting [επίλυση τεχνικών ζητημάτων] είναι μέρος της καθημερινότητας για όποιον ασχολείται με υπολογιστές) και της φοβίας των υπολοίπων ειδικοτήτων να αγγίξουν ότι έχει σχέση με ψηφιακή τεχνολογία, συνήθως δε γίνεται έτσι. (Πληροφορικός)

8.5 Διοικητικό έργο, πληροφορικοί και λοιποί εκπαιδευτικοί

Η επόμενη σειρά ερωτήσεων της συνέντευξης επικεντρώθηκε στη διερεύνηση ενός καίριου ερωτήματος που ταλανίζει την εκπαιδευτική κοινότητα: του ερωτήματος σχετικά με το ποιος/οι είναι υπεύθυνοι και ποιος/οι θα πρέπει να ασχολούνται αποκλειστικά με το ζήτημα της διεκπεραίωσης των διοικητικών ζητημάτων της σχολικής μονάδας. Οφείλει να επισημανθεί το γεγονός πως η παρούσα κατάσταση στα δημόσια σχολεία της χώρας διαμορφώνεται με τον/την πληροφορικό να είναι το επίκεντρο της ηλεκτρονικής οργάνωσης και διοίκησης του κάθε σχολείου. Υπό αυτή τη σκοπιά ήρθαν στην επιφάνεια ιδιαίτερα σημαντικές απόψεις από τους ερωτηθέντες που αποκαλύπτουν πως ο κάθε εκπαιδευτικός αντιλαμβάνεται το πλαίσιο της σχολικής διοίκησης και τους καθηγητές πληροφορικής μέσα σε αυτό. Παράλληλα, στην ερώτηση που αναφέρεται για τη δημιουργία ξεχωριστής θέσης στα σχολεία για διεκπεραίωση διοικητικών υποχρεώσεων από καθηγητή πληροφορικής, επίσης τονίστηκαν μοναδικές απόψεις υπό τη σκοπιά του κάθε εκπαιδευτικού. Είναι σημαντικό σε αυτό το σημείο να αναφερθεί πως κάθε προσωπική άποψη των εκπαιδευτικών που παρατίθεται αποτελεί από μόνη της αντικείμενο έρευνας που θα μπορούσε να διερευνηθεί:

- Η ηλεκτρονική διοίκηση του σχολείου θεωρώ πως είναι αρμοδιότητα όλων των εκπαιδευτικών γιατί όλοι οι άνθρωποι στην προσωπική τους ζωή είναι όλη τη μέρα συνδεδεμένοι σε πλήθος ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Οπότε ναι πιστεύω πως όλοι οι εκπαιδευτικοί και όλες οι ειδικότητες οφείλουν σήμερα να μπορούν να εκτελούν τις απαραίτητες δουλειές που απαιτούνται στο πλαίσιο της ηλεκτρονικής σχολικής διοίκησης.
- ... νομίζω ότι μια θέση ενός επιπλέον πληροφορικού θα βοηθούσε ειδικά αν εκτελούσε παράλληλα και χρέη υποδιευθυντή ή διευθυντή γιατί όσο αυξάνετε

το ηλεκτρονικό κομμάτι τόσο περισσότερες υποχρεώσεις επιβαρύνουν τον/την πληροφορικό. (Δάσκαλος παράλληλης στήριξης)

- Είναι λάθος να πούμε ότι η διοικητική δουλειά στον υπολογιστή είναι δουλειά ενός μόνο ατόμου. Παλιότερα όταν είχαν οι πληροφορικοί μειωμένο ωράριο περνούσαν τους βαθμούς και τις απουσίες αποκλειστικά και μόνο αυτοί στο myschool, τώρα πια είναι έργο του κάθε εκπαιδευτικού που είναι υποχρεωμένος να εξοικειωθεί με το περιβάλλον του myschool.

- Νομίζω οι μαθηματικοί είναι αρκετά καλοί για τις διοικητικές δουλειές του myschool και θα μπορούσαν ίσως και οι φυσικοί μαζί με τους χημικούς. Δηλαδή, οι συνάδελφοι που είναι στο θετικό κλάδο είναι ίσως περισσότερο κατάλληλοι. (Αγγλική φιλολογία)

- Η διακυβέρνηση του σχολείου γενικά είναι ευθύνη του διευθυντή του σχολείου. Δεν αλλάζει κάτι για τις ηλεκτρονικές εργασίες. Ο διευθυντής, με βάση την αξιολόγησή του για να πάρει τη θέση ευθύνης, έχει πιστοποιημένη γνώση υπολογιστών και επιπλέον έχει μειωμένο (σχεδόν μηδενικό) ωράριο για να εκτελεί αυτά τα καθήκοντα. Εξάλλου, ειδικά στην εποχή μας, όλες οι ειδικότητες οφείλουν να γνωρίζουν τα βασικά των νέων τεχνολογιών, κατά καιρούς γίνονται επιμορφώσεις από την υπηρεσία, συνεπώς όλοι μπορούν να βοηθήσουν στον καταμερισμό των εργασιών.

- Αυτό θα πρέπει να το απαντήσουν οι διευθυντές των σχολείων που είναι επιφορτισμένοι με το διοικητικό έργο. Θεωρώ ότι σε καμία περίπτωση δεν αφορά το ζήτημα τον εκπαιδευτικό πληροφορικής περισσότερο από τους υπόλοιπους. Σίγουρα πάντως, ειδικά σε μεγάλα σχολεία ένας/μία γραμματέας θα βοηθούσε αρκετά. (Πληροφορικός)

Παρατηρείται πως οι αντιλήψεις των συμμετεχόντων για την ανάληψη των οργανωτικών και διοικητικών καθηκόντων του σχολείου διαφέρουν σημαντικά με τους πληροφορικούς να τονίζουν την αναγκαιότητα της συμμετοχής ολόκληρου του εκπαιδευτικού προσωπικού, ενώ την ίδια αντίληψη ασπάζεται και η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που κατανοεί πως πρόκειται για μια συλλογική ενασχόληση, παρά για έργο που απαιτεί ένα και μόνο άτομο.

8.6 Θεσμικό πλαίσιο, οικονομική κρίση και ηλεκτρονικός εξοπλισμός

Στη συνέχεια, οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να αναπτύξουν την άποψή τους, όσον αφορά το νομοθετικό πλαίσιο της χώρας, σχετικά με την εκπαίδευση και τη διεύθυνση του ελληνικού δημόσιου σχολείου, τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, καθώς και στην ποιότητα και το πλήθος του ηλεκτρονικού εξοπλισμού των σχολείων. Οι αντιλήψεις των συμμετεχόντων σε αυτές τις ερωτήσεις είχαν σημαντικές διαφοροποιήσεις, όσον αφορά αφενός τις διαστάσεις που χρειάζεται να λάβουν υπόψη οι εκπαιδευτικοί θεσμοί του κράτους στη νέα εκπαιδευτική πραγματικότητα που διαμορφώθηκε, ειδικά κατά το 2020 και αφετέρου στις αλλαγές που συντελέστηκαν σε εκπαιδευτικό και προσωπικό επίπεδο από τη συνεχιζόμενη δεκαετή δημοσιονομική λιτότητα. Αντίθετα, αναδείχθηκε η σύγκλιση των απόψεων των εκπαιδευτικών και των πληροφορικών για τον ηλεκτρονικό εξοπλισμό των δημόσιων σχολείων. Οι αντιλήψεις των συνεντευξιαζόμενων αντικατοπτρίζονται στα λεγόμενά τους:

- Όχι μόνο τον πληροφορικό αλλά και εμάς, γιατί δεν έχουμε κίνητρο για να κάνουμε επιπλέον ώρες σε διοικητικά πράγματα τα οποία δε κάναμε τα προηγούμενα χρόνια όπως την ηλεκτρονική καταχώρηση των απουσιών, ούτε γρήγορο internet έχουμε, ούτε όπως είπα μπορούμε να τα μάθουμε όλα σε μια μέρα, έχουμε και μια ηλικία, οπότε πως να μην επηρεαστεί και το έργο του. (οικονομική κρίση - χημικός)

- Ναι επηρεάζει το έργο και θα έπρεπε να είχαμε καλύτερο εξοπλισμό... - Γιατί συνέχεια χαλάνε επειδή είναι πολύ παλιά και πρέπει να περιμένουμε να φτιαχτούν ή να φέρουν καινούρια και έτσι ότι πρέπει να κάνουμε εκείνη την ώρα μετατίθεται για μετά και στο τέλος γίνονται στοίβα οι υποχρεώσεις. (εξοπλισμός - χημικός)

- Καλό θα ήταν να δημιουργηθεί θέση για γραμματέα που να ασχολείται με το διοικητικό έργο καθώς και ένας ακόμα υποδιευθυντής ο οποίος θα ασχολείται με θέματα συνεργασίας του σχολείου με φορείς για την βελτίωση της λειτουργίας του. (θεσμοί - χημικός)

- Το θεσμικό πλαίσιο δε είναι ιδιαίτερο βοηθητικό και αλλάζει με κάθε κυβέρνηση, άρα ποτέ δεν υπάρχει μια σταθερότητα. Η κρίση δεν είχε τόσο να κάνει με αυτό, πιο πολύ το ωράριο έτσι όπως διαμορφώθηκε φέτος έχει φέρει τα πάνω κάτω στις ζωές μας. Θυμάμαι σε μια συνάντηση που είχαμε βράδυ ο σύλλογος των δασκάλων για να δούμε πως θα δουλέψουμε με το Web ex ο πληροφορικός μας μιλούσε φορώντας πιτζάμες στο κρεβάτι του. Βλέπεις ότι μέχρι αργά το βράδυ υπήρχαν θέματα που έπρεπε να λύσουμε. (θεσμοί - δάσκαλος)

- Επίσης η ποιότητα των ηλεκτρονικών βοηθά στο να μην υπάρχουν καθυστερήσεις. Δε γίνεται όλα τα σχολεία να προμηθεύονται ότι πιο παλιό υπάρχει και να περιμένουμε να συμβαδίζουν με τα πρότυπα του 2020. Υπολογιστές με Pentium και Celeron επεξεργαστές και 4gb ram δε μπορούν να στηρίξουν την τηλεκπαίδευση με ασφάλεια και ταχύτητα. (εξοπλισμός - δάσκαλος παράλληλης στήριξης)

- Μια αλλαγή θα ήταν να απορροφήσουν κονδύλια ίσως μέσω Ε.Σ.Π.Α. και να ενισχυθούν με καλύτερο εξοπλισμό τα σχολεία που να μη χαλάει τόσο συχνά, ή

η ιδέα ενός επιπλέον πληροφορικού στο γραφείο θα ήταν χρήσιμη για να λειτουργεί ομαλότερα το σχολείο και ο καθένας να έχει καλύτερα διευθετημένες τις υποχρεώσεις του. (θεσμοί - δάσκαλος)

- Φυσικά και επηρεάζει (η οικονομική κρίση) το διοικητικό του έργο, διότι η αφαίρεση του μειωμένου ωραρίου, το κούρεμα των μισθών, η ανάθεση του εργαστήριου πληροφορικής αντί του διοικητικού του έργου, τον ανάγκασαν να αποστασιοποιηθεί από τις αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο, δηλαδή να απομακρυνθεί από το διοικητικό έργο και πολλοί από αυτούς συνειδητά πλέον να θεωρούν ότι "προσφέρουν για όσο αμείβονται" μιας και οι μισθοί στην εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά χαμηλοί ή ζητούν συνεχώς άδειες για άσκηση ιδιωτικού έργου για να αντλήσουν έσοδα με άλλους τρόπους από όπου μπορούν. (οικονομική κρίση – οικονομολόγος)

- Το επηρεάζει άμεσα όσον αναφορά ότι είναι αδύνατο να δουλεύουν 30 εκπαιδευτικοί σε 3 υπολογιστές, πολλοί υπολογιστές να μην ανταποκρίνονται, να μην μπορείς να έχεις το δικό σου χώρο να κανείς βασικές εργασίες π.χ. το πέραςμα των απουσιών και των βαθμολογιών, διότι το σύστημα του myschool δεν μπορεί να ανταποκριθεί ταυτόχρονα για όλα τα σχολεία. Έπειτα ο πληροφορικός όταν ζητάει εξοπλισμό για να τρέξει κάποιο πρόγραμμα η κωλυσιεργία και η γραφειοκρατική διαδικασία που απαιτείται είναι δαιδαλώδης, είναι τεράστια, αλλά εάν και εφόσον το καταφέρει ήδη η εξέλιξη θα απαιτεί νέα δεδομένα. (εξοπλισμός – οικονομολόγος)

- ...να θεσπίσει το υπουργείο μέσω μιας προκήρυξης να προσληφθεί ένας άνθρωπος σε κάθε σχολείο που δεν θα έχει διδακτικό έργο και θα ασχολείται σε καθημερινή βάση με το διοικητικό έργο, με την εφαρμογή προγραμμάτων ή και με άλλα ζητήματα και οπότε με αυτό τον τρόπο θα είναι και ο άμεσα υπεύθυνος για την ποιότητα αυτού όλου του έργου του σχολείου. (θεσμοί – θεολόγος)

Μεγάλο μέρος των ερωτηθέντων τόνισε την έλλειψη κινήτρων από τους εκπαιδευτικούς φορείς του κράτους που θα ενίσχυαν το αίσθημα ικανοποίησης της εργασίας των εκπαιδευτικών, καθώς και την αδυναμία των φορέων να παρέχουν επαρκή κονδύλια για τη βελτίωση της χρήσης και του καλύτερου διαμοιρασμού των ηλεκτρονικών συσκευών από τους πληροφορικούς και τη συνολική βελτίωση του εκπαιδευτικού, αλλά και του διοικητικού έργου του σχολείου.

8.7 Συνεργασία πληροφορικού με συναδέλφους και απόψεις για την επιμόρφωση διοικητικών θεμάτων

Η συνεργασία και η σχέση του καθηγητή πληροφορικής με τους υπόλοιπους συναδέλφους και ειδικά με το διευθυντή, αποτελεί σύμφωνα με τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων τον ακρογωνιαίο λίθο για την ορθή και απρόσκοπτη λειτουργία του σχολικού οργανισμού. Σε αυτό το πλαίσιο οι συνεντευξιζόμενοι κλήθηκαν να σχολιάσουν την ποιότητα της σχέσης του πληροφορικού του σχολείου τους με τους υπόλοιπους συναδέλφους, όπως επίσης και με τη διεύθυνση του σχολείου, καθώς και τις διαφορές που διακρίνονται στο φόρτο εργασίας, εξαιτίας της ηλεκτρονικής διαχείρισης του σχολείου ακόμη και μετά το πέρας του σχολικού ωραρίου εργασίας. Επίσης, επισημαίνεται η οπτική των εκπαιδευτικών για τις επιμορφώσεις σε ζητήματα ηλεκτρονικής διοίκησης για την αποτελεσματικότερη συνεργασία με τους συναδέλφους της πληροφορικής και επιχειρείται μια εισαγωγή στο πλαίσιο των συνθηκών της πανδημίας του κορονοϊού που βίωσε η εκπαιδευτική κοινότητα της χώρας· με τις ερωτήσεις της συνέντευξης να δίνουν προεκτάσεις, σχετικά με τις αλλαγές που συντελέστηκαν, αφενός για τους εκπαιδευτικούς και αφετέρου για τους καθηγητές πληροφορικής κατά τη διάρκεια του 2020. Παράλληλα, οφείλει να τονιστεί πως οι πληροφορικοί σε αυτές τις ερωτήσεις επικαλέστηκαν τις προσωπικές τους εμπειρίες.

- Εκ των πραγμάτων ο πληροφορικός έχει περισσότερες υποχρεώσεις να διαχειριστεί γιατί ακόμα και να μη χρειάζεται ο ίδιος να κάνει κάτι παραπάνω από τα καθήκοντά του, έχει συνέχεια να διαχειριστεί τεχνικά προβλήματα, να παρέχει συμβουλές και λύσεις στους εκπαιδευτικούς και να εκπαιδεύει διαρκώς όλο το προσωπικό του σχολείου. Ειδικά μέσα στην καραντίνα μια μεγάλη αλλαγή είναι η επέκταση του ωραρίου εργασίας, με τον πληροφορικό να πρέπει να παρέχει τεχνολογική υποστήριξη κάθε ώρα της ημέρας. (ωράριο εργασίας, COVID-19 - δάσκαλος παράλληλης στήριξης)

- Ένα βήμα για την ελαχιστοποίηση του φαινομένου της παροχής διοικητικού έργου μετά τη λήξη του ωραρίου εργασίας είναι η θεσμοθέτηση νόμων που υπάρχουν σε χώρες του εξωτερικού που απαγορεύουν την απάντηση στα εργασιακά email μετά την εργασία. Το διοικητικό έργο του πληροφορικού δεν έχει αλλάξει δραματικά στις περιόδους lockdown, απλά έχει αλλάξει ο τρόπος εργασίας και εκτέλεσης διοικητικών υποχρεώσεων αφού έχει καταργηθεί σχεδόν εντελώς η εκτύπωση και ο διαμοιρασμός γραφικής ύλης και όλα γίνονται πλέον με ηλεκτρονικό τρόπο. (ωράριο εργασίας, COVID-19 - δάσκαλος παράλληλης στήριξης)

- Στο σχολείο που εργάζομαι η συνεργασία μεταξύ διευθυντή και πληροφορικών βρίσκεται σε εξαιρετικά επίπεδα όσον αφορά τη επικοινωνία μεταξύ τους αλλά και την αλληλοϋποστήριξη προς όλο το προσωπικό του σχολείου μου. Η βασική διαφορά στην περίοδο του κορονοϊού είναι πως η συνεργασία έχει ηλεκτρονική μορφή με όλες οι μορφές επικοινωνίας που προϋπήρχαν να έχουν αντικατασταθεί με τα ασύγχρονα και σύγχρονα μέσα επικοινωνίας. Παραδείγματος χάρη η διευθύντρια του σχολείου μου επικοινωνεί με όλους μας μέσω email. Οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν ομάδες στο Messenger, ενώ εμείς

της παράλληλης στήριξης μιλάμε μέσω ομάδας στο viber. (συνεργασία - δάσκαλος παράλληλης στήριξης)

- Αυτονόητο είναι πως κάθε μορφής επιμόρφωση όταν γίνεται για τους σωστούς λόγους μπορεί να έχει μόνο θετικό αντίκτυπο στην επαγγελματική επιμόρφωση ενός εκπαιδευτικού, πόσο μάλλον όταν μιλάμε για την ηλεκτρονική διοίκηση. Επίσης, τέτοιες επιμορφώσεις βοηθάνε στην καλύτερη επικοινωνία και συνεργασία όλων των εκπαιδευτικών γιατί όταν ένας πληροφορικός αναφέρεται σε μια ηλεκτρονική διεργασία έχει τεράστια σημασία ο/η άλλος/η να μπορεί να καταλάβει τι του λένε και μη χρειάζεται μετάφραση, πρόβλημα που συναντάται με τους πιο ηλικιωμένους εκπαιδευτικούς. (επιμόρφωση - δάσκαλος παράλληλης στήριξης)

- Έχει μεγαλύτερο φόρτο (ο πληροφορικός) γιατί εκ των πραγμάτων είναι επιφορτισμένος και με τη συντήρηση του εξοπλισμού (εργαστήριο, γραφείο, αίθουσες διδασκαλίας) τη συνδρομή της διεύθυνσης, την υποστήριξη των υπολοίπων συναδέλφων, ανάγκες που δεν υπάρχουν στις άλλες ειδικότητες. ... Μπορεί να μην είναι τυπική υποχρέωσή του, αλλά σιγουρά, λιγότερο ή περισσότερο όλοι οι πληροφορικοί κάποια στιγμή καλούνται να δαπανήσουν χρόνο και κόπο για αυτές τις δραστηριότητες. Ειδικά στην περίοδο της πανδημίας οι αλλαγές ήταν καθολικές... Καταρχάς, στην πλειοψηφία τους και οι ίδιοι οι πληροφορικοί έπρεπε να εξοικειωθούν με τις πλατφόρμες αλλά και με την εν γένει λειτουργία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Έπρεπε, και πάλι προαιρετικά υποτίθεται, αλλά χωρίς δικαίωμα να το αρνηθούν στην πράξη, να στελεχώσουν τις επιτροπές υποστήριξης του προσωπικού σε επίπεδο σχολικής μονάδας. Ρόλος εξαιρετικά απαιτητικός, κυρίως σε χρόνο. Ακόμη, όπως και οι άλλες ειδικότητες, έπρεπε να αντιμετωπίσουν τις δυσλειτουργίες του συστήματος εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (πχ διαθεσιμότητα εκπαιδευτικής

πλατφόρμας μόνο τις μεταμεσονύκτιες ώρες). (ωράριο εργασίας, COVID-19 - πληροφορικός)

- Ο τρόπος εξάλειψης του φαινομένου είναι να μην παρέχεται καθόλου διοικητικό έργο πέραν του εργασιακού ωραρίου. Πάντα βέβαιά στα πλαίσια της λογικής και της συνεργασίας μεταξύ του προσωπικού και κυρίως της δίκαιης κατανομής του φόρτου στο προσωπικό. Στην περίοδο του ιού δεν αλλάζει κάτι στις ανάγκες παροχής διοικητικού έργου. Αν μιλάμε όμως για την περίοδο του lockdown, όπου πρακτικά οι ανάγκες υποστήριξης ήταν ατελείωτες, ο καθένας κατά την κρίση του, τις δυνατότητές του και την ευθιξία του παρείχε όση περισσότερη υποστήριξη μπορούσε. Σχεδόν όλοι όμως υπερβάλανε εαυτούς. (ωράριο εργασίας, COVID-19 - πληροφορικός)

- Η σχέση το διευθυντή στο σχολείο που είμαι τώρα βρίσκεται σε καλά επίπεδα, αλλά αυτό δεν είναι πάντα δεδομένο. Σε προηγούμενα σχολεία η συνεργασία και η επικοινωνία με τον διευθυντή ή τη διευθύντρια και τους υποδιευθυντές, αναλόγως την περίπτωση, δεν ήταν πάντα ομαλή, με περιπτώσεις στις οποίες να υπάρχουν ρίζεις για θέματα τα οποία δεν άπτονταν των αρμοδιοτήτων μου. (συνεργασία - πληροφορικός)

- Οι επιμορφώσεις δεν είναι πάντα η ιδανική λύση, γιατί οι εκπαιδευτικοί το βλέπουν ως εξαναγκαστική εργασία για την απόκτηση ενός πιστοποιητικού ή βεβαίωσης για σκοπούς επαγγελματικής ανέλιξης. Χρειάζεται ενεργή συμμετοχή από τον εκπαιδευτικό που θα αποφασίσει να εκπαιδευτεί επαγγελματικά. Εάν το πλαίσιο της επιμόρφωσης μεριμνά για αυτές τις παραμέτρους, μπορεί να οδηγήσει η επιμόρφωση στη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ πληροφορικού και εκπαιδευτικού. (επιμόρφωση - πληροφορικός)

8.8 Ο καθηγητής πληροφορικής στο πλαίσιο της τηλεκπαίδευσης του COVID-19

Το 2020 έκανε την εμφάνισή της η πανδημία της νόσου COVID-19, η οποία επέφερε δραματικές και πολυάριθμες αλλαγές σε παγκόσμια κλίμακα στην εκπαίδευση. Στην Ελλάδα οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων υποχρεώθηκαν να εργάζονται εξ αποστάσεως, καθώς και να πραγματοποιούν τις διδασκαλίες των διδακτικών αντικειμένων τους απομακρυσμένα με τη χρήση των μέσων της τεχνολογίας, όπως είναι οι σταθεροί υπολογιστές, τα λάπτοπ και τα έξυπνα κινητά τηλέφωνα. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα κλήθηκαν να μιλήσουν για τα προσωπικά τους βιώματα, αναφέροντας τις προκλήσεις, τις δυσκολίες και τη συνεισφορά του πληροφορικού στη διάρκεια της καραντίνας, καθώς επίσης και τα νέα εκπαιδευτικά δεδομένα που παρουσιάστηκαν από αυτό το μετασχηματισμό που έλαβε χώρα. Η ανάλυση των στοιχείων από τις απομαγνητοφωνήσεις επισήμανε τα προβλήματα που έπρεπε να αντιμετωπίσουν οι εκπαιδευτικοί, την επίλυση των τεχνικών ζητημάτων που προέκυψαν με την υποστήριξη του/της πληροφορικού του σχολείου, όπως επίσης και τα συμπεράσματα από τη μετάβαση από την τυπική δια ζώσης διδασκαλία στην τηλεκπαίδευση. Σημαντικό είναι να αναφερθεί πως διακρίνονται διαφωνίες στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών, όσον αφορά τις ευκαιρίες που αναδείχθηκαν από τη διαδικασία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με την μεγάλη μερίδα των εκπαιδευτικών να επισημαίνουν τη χρησιμότητα της ύπαρξής της, ως εναλλακτικός τρόπος παράδοσης της διδασκαλίας στους μαθητές των σχολείων, ενώ οι απόψεις που τάσσονται κατά της καθολικής χρήσης της τηλεκπαίδευσης υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, κατατάσσονται στη μειοψηφία. Παραδείγματα των απόψεων των εκπαιδευτικών καταγράφονται σε αυτό το σημείο:

- Πολλοί εκπαιδευτικοί δεν ήμασταν εξοικειωμένοι και δεν γνωρίζαμε πως να διαχειριστούμε τα διάφορα προγράμματα που κληθήκαμε να χρησιμοποιήσουμε. Επίσης, τα τεχνικά προβλήματα δυσχεραίναν και

καθυστερούσαν αρκετά την εκπαιδευτική διαδικασία όσον αφορά το κομμάτι της σύγχρονης εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης. (δυσκολίες - δασκάλα)

- Στράφηκα στην βοήθεια μελών της οικογένειας που έχουν πιο εκτεταμένες γνώσεις με τους υπολογιστές και την τεχνολογία αλλά και σε συνεννόηση με τους συναδέλφους και τον διευθυντή, καθώς ήμασταν σε συνεχή επικοινωνία μέσω τηλεφώνου αλλά και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. (τεχνικά προβλήματα - δασκάλα)

- Ο πληροφορικός συνεισέφερε ιδιαιτέρως την περίοδο του κορονοϊού με την οργάνωση της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης. Όλοι οι συνάδελφοι απευθυνθήκαμε στο πρόσωπο του για οδηγίες. (υποστήριξη από πληροφορικό – δασκάλα)

- Καμία καινούργια εκπαιδευτική ευκαιρία δεν προέκυψε, αντιθέτως ήταν περισσότερες υποχρεώσεις και ο φόρτος εργασίας των εκπαιδευτικών, ενώ τα παιδιά ήταν δυσκολότερο να μείνουν απερίσπαστα και να «δουλέψουν» σωστά από απόσταση. Παρά την προτίμηση των παιδιών στα τεχνολογικά μέσα, την εξοικείωση τους με αυτά και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον, η έλλειψη φυσικής παρουσίας αποτέλεσε σοβαρό πρόβλημα. (νέες ευκαιρίες – δασκάλα)

- Όλη η περίοδος του κορονοϊού ήταν πρόκληση για την εκπαίδευση και μάλιστα πολύ μεγάλη μέσα σε ένα μήνα να στηθεί εν σύστημα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης από το μηδέν, με σοβαρές ελλείψεις σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό και από την πλευρά των μαθητών, αλλά και των καθηγητών. Η οικονομική κρίση τους βρήκε με υπολογιστές δεκαετίας και βαλέ, με πολλά παιδιά να προσπαθούν από ένα κινητό στην κυριολεξία να παρακολουθήσουν τα μαθήματα και πες μου πως θα γίνει αυτό και στη χημεία και στη φυσική, όταν ο πίνακας ενός μαθητή είναι οι διαστάσεις της οθόνης ενός κινητού. Όσοι εκπαιδευτικοί κολλήσαν στη

δημιουργία ηλεκτρονικής τάξης έπρεπε να επωμιστεί το επιπλέον βάρος ο πληροφορικός εάν και εφόσον προλάβαινε. Μιας που το θυμήθηκα μια άλλη ακόμη πρόκληση ήταν οι μαθητές που δεν είχαν πρόσβαση στο ίντερνετ, διότι το δίκτυο σε κάποια μέρη ήταν αργό έως ανύπαρκτο, οπότε δεν υπήρχε καθόλου καλή επικοινωνία. Άλλη μεγάλη δυσκολία ήταν όταν σε οικογένεια με τρεις μαθητές έπρεπε όλοι τη ίδια ώρα να συνδεθούν, οπότε έπρεπε να γίνουν επιλογές ποιο μάθημα είναι ποιο αναγκαίο και ποιος έχει προτεραιότητα από τους τρεις για να το παρακολουθήσει. (προκλήσεις – οικονομολόγος)

- Βοηθήθηκα πολύ από τα παιδιά μου που ως φοιτητές γνώριζαν το σύστημα της ηλεκτρονικής τάξης και την εγγραφή στο webex αλλά το αργό ίντερνετ στην περιοχή δεν μπορούσε να ξεπεραστεί. Επίσης οι διδακτικές ώρες των παιδιών μου συνέπεφταν με τις δικές μου στο ωρολόγιο πρόγραμμα και το χειρότερο ήταν ότι συνέπεφταν οι ώρες στο webex μεταξύ των τριών σχολείων στα οποία μου είχε ανατεθεί η συμπλήρωση ωραρίου. (τεχνικά προβλήματα – οικονομολόγος)

- Προσπάθησαν με κάθε δυνατό τρόπο να ξεπεράσουν όσα εμπόδια ήταν δυνατό να λυθούν, παρείχαν συμβουλές όπου αυτό ήταν δυνατόν, έμαθαν πολύ γρηγορότερα και καλύτερα τη λειτουργία του συστήματος της εξ αποστάσεων εκπαίδευσης και μπόρεσαν έτσι να το δείξουν και στους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς, συμμετείχαν στις ομάδες συντονισμού που τους όρισε ως υπευθύνους, μαζί βέβαια με τους διευθυντές. Μπορώ να πω ότι βοήθησαν περισσότερο από ότι ένας διευθυντής που δεν ήξερε τη λειτουργία ενός νέου συστήματος και κάποιοι νομίζω ότι εργάστηκαν πέραν του δεόντως με πολύ προσωπικό μόχθο και προσωπικό χρόνο. (υποστήριξη από πληροφορικό – οικονομολόγος)

- Ήταν ένα εγχείρημα το οποίο είχε και θετικές προεκτάσεις, διότι αν και στην αρχή κράτησα μια αρνητική στάση λόγω έλλειψης γνώσεων και χειρισμού από τη μεριά μου και εάν και εφόσον είχαν λυθεί θέματα ίντερνετ και εξοπλισμού, εξαλείφθηκαν πλήρως οι χιλιομετρικές αποστάσεις. Η ασύγχρονη εκπαίδευση έδωσε τη δυνατότητα να δουλεύεις το υλικό σου ότι ώρα επιθυμείς, αρά έχω έτσι και ένα ευέλικτο ωράριο, παρατάθηκε το διδακτικό ωράριο πέραν του βωρου, δόθηκε στα παιδιά η ευκαιρία να σκεφτούν ώριμα και σοβαρά τι θέλουν πραγματικά να διδαχθούν, να σκεφτούν και να δείξουν ενδιαφέρον από μόνα τους για τα γνωστικά αντικείμενα του σχολείου. Αναδείχθηκε όμως και η έλλειψη ικανότητας πολλών εκπαιδευτικών να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα, αλλά και η ανικανότητα του υπουργείου να προσαρμοστεί στη νέα πραγματικότητα την οποία δεν είχε προετοιμάσει, αλλά την έφερε πολύ ξαφνικά και ήθελε οπωσδήποτε να την εφαρμόσει. Νομίζω πως αναδείχθηκε και το θέμα της πιθανούς καταγραφή ήχων, προσώπων και ιδιαιτέρων δεδομένων των μαθητών και των εκπαιδευτικών, κατά τη διαδικασία της σύγχρονης τηλεεκπαίδευσης το οποίο δεν γνωρίζω πως και με τι εγγυήσεις θα μπορούσε να διασφαλιστεί, ώστε να μην διαρρεύσει και γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης από επιτήδειους. (νέες ευκαιρίες – οικονομολόγος)

- Οι προκλήσεις αφορούν τις υποδομές που υπολειτουργούσαν στην αρχή αυτού του εγχειρήματος από την επιλογή λανθασμένων ψηφιακών υπηρεσιών για να δουλέψει η τηλεεκπαίδευση, όσο και η δυσκολία των γονέων να συμβαδίσουν με το νέο πλαίσιο εκπαίδευσης. Η προσαρμογή του συνόλου του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας στο πλαίσιο αυτό περιέπλεξε την ικανότητα των δασκάλων, των μαθητών και των γονέων τους να μεταβούν από την κανονική τάξη στην ηλεκτρονική τάξη γρήγορα και αποτελεσματικά. (προκλήσεις – πληροφορικός)

- Δεν αντιμετωπίσα τεχνικά προβλήματα που να σχετίζονται με το υλικό και τις συσκευές που χρησιμοποιώ. Το Web ex από την άλλη πλευρά ήταν απροσπέλαστο, δύσχρηστο και ακατάλληλο για να στηριχθεί η ψηφιακή υποδομή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. (τεχνικά προβλήματα - πληροφορικός)

- Η βοήθεια προς τους δασκάλους στο να προσαρμοστούν γρήγορα στην τηλεκπαίδευση και να μπορέσουν να βοηθήσουν με τη σειρά τους τα παιδιά να μπαίνουν στον σωστό σύνδεσμο για τις ηλεκτρονικές τάξεις. Επιπλέον έγιναν προσαρμογές από τους πληροφορικούς στο ηλεκτρονικό σχολικό πρόγραμμα για να μην υπάρχουν προβλήματα στο ωράριο διδασκαλίας, στις συναντήσεις με τους γονείς και στις άσκοπες αναμονές μεταξύ των ηλεκτρονικών τάξεων. (υποστήριξη πληροφορικού)

- Συντελέστηκε μεγάλη πρόοδος στην τεχνολογική εκπαίδευση των δασκάλων, γεγονός που δε θεωρούσα ότι θα μπορούσε να γίνει σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα και οι μαθητές κατάφεραν να εφαρμόσουν πιστά τις οδηγίες για την χρήση της τηλεκπαίδευσης. (νέες ευκαιρίες - πληροφορικός)

Έπειτα από την ανάδειξη των ζητημάτων που κλήθηκαν να φέρουν εις πέρας οι πληροφορικοί και οι εκπαιδευτικοί κατά τη διάρκεια της καραντίνας για να συνεχιστεί όσο το δυνατόν απρόσκοπτα η διδακτική διαδικασία, αναδεικνύεται το γεγονός της μετάβασης ανά διαστήματα έξαρσης των κρουσμάτων της νόσου COVID-19 στην τηλεκπαίδευση και την εξ αποστάσεως διδασκαλία και δημιουργείται ένα νέο πλαίσιο εργασίας για τους πληροφορικούς και τους εκπαιδευτικούς.

9. Συμπεράσματα

Στην ενότητα των συμπερασμάτων κατατίθεται η πλαισίωση των απόψεων και των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών για τους πληροφορικούς σε προτάσεις που επιχειρούν να αποδώσουν το νόημα της ερευνητικής διαδικασίας και της μεθοδολογικής ανάλυσης. Κατανοώντας αυτό το συλλογισμό και έπειτα από την ανάλυση και τα αποτελέσματα που εξήχθησαν από τους ερωτηθέντες στο πλαίσιο των προσωπικών συνεντεύξεων, επιδιώκεται η παρουσίαση των βασικών συμπερασμάτων που αποσκοπούν στη νοηματοδότηση και την ορθή κατανόηση των αποτελεσμάτων της παρούσας μελέτης μέσα από προτάσεις – συμπεράσματα.

Παρατηρήθηκε κατά το πρώτο σκέλος της συνέντευξης, πως η ειδικότητα των εκπαιδευτικών τείνει στην πλειοψηφία των περιπτώσεων να καθορίζει και το επίπεδο της εξοικείωσης και της χρήσης των Τ.Π.Ε. από τους εκπαιδευτικούς, αφενός στην προσωπική ζωή, αλλά και αφετέρου στην εκπαίδευση και στην περίοδο του κορονοϊού. Οι πληροφορικοί από την ειδικότητά τους φάνηκε ότι είναι εξοικειωμένοι με το αντικείμενο των Τ.Π.Ε. Επίσης όλοι οι εκπαιδευτικοί, καθώς και οι πληροφορικοί φανέρωσαν ιδιαίτερα αυξημένη χρήση των Τ.Π.Ε. και των εργαλείων τους στις περιόδους της καραντίνας του κορονοϊού.

Το αρχικό συμπέρασμα που παρουσιάζει η έρευνα το οποίο επικεντρώνεται στους καθηγητές πληροφορικής αποτελεί η καθολική παραδοχή της αναγκαιότητας συνεχούς υποστήριξης από τους πληροφορικούς των σχολείων για να είναι δυνατό το υπόλοιπο εκπαιδευτικό προσωπικό να επιτελέσει απρόσκοπτα τα διδακτικά, όπως επίσης και τα διοικητικά του καθήκοντα. Σχετικά με τη σχολική διοίκηση και τη ψηφιακή διακυβέρνηση του σχολείου, προβάλλεται εμφανώς η αναγκαιότητα της ικανοποιητικής συνεργασίας, μεταξύ των πληροφορικών και των διευθυντών των σχολικών μονάδων για είναι δυνατή η μεγιστοποίηση της ομαλής διεκπεραίωσης των

ψηφιακών καθηκόντων. Παράλληλα, τονίζεται από τους συμμετέχοντες η ανάγκη στελέχωσης των σχολείων από άτομα πλήρως εξειδικευμένα στις σχολικές οργανωτικές και διοικητικές διαδικασίες. Οι προοπτικές που δόθηκαν από τους συνεντευξιαζόμενους ήταν διττές. Από τη μία πλευρά μερίδα των ερωτηθέντων θεώρησαν ωφέλιμη την ύπαρξη ενός πληροφορικού αποκλειστικά για θέματα που αφορούν τη διοίκηση του σχολείου, ενώ άλλοι συμμετέχοντες έδωσαν την ιδέα της δημιουργίας μιας θέσης εξειδικευμένου/ης γραμματέα που να προορίζεται για τον ίδιο σκοπό. Η μειοψηφία των εκπαιδευτικών θεώρησε το υφιστάμενο σύστημα διαχείρισης των ηλεκτρονικών διοικητικών υποχρεώσεων των σχολικών οργανισμών επαρκές και λειτουργικό.

Επίσης, γίνεται κατανοητό το συμπέρασμα πως οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών και των πληροφορικών για τη σχολική οργάνωση και διοίκηση βρίσκονται στην ίδια πορεία· σχετικά με την αξία των πληροφορικών για τη διαχείριση των τεχνολογικών μέσων του σχολείου και για τη διεκπεραίωση των οργανωτικών και διοικητικών καθηκόντων του σχολικού οργανισμού.

Ταυτόχρονα, η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών τάσσεται υπέρ της ανάληψης των σχολικών διοικητικών καθηκόντων από ολόκληρο το διδακτικό προσωπικό του σχολείου, παρά εξολοκλήρου από τους πληροφορικούς, ενώ ταυτόχρονα δίνονται καινοτόμες ιδέες από τους ερωτηθέντες για περαιτέρω επέκταση των τρόπων εκπόνησης του σχολικού διοικητικού έργου, μέσω επιπλέον καταρτισμένου προσωπικού. Στην ίδια κατεύθυνση, επισημαίνεται και η ομοφωνία απόψεων των εκπαιδευτικών, όσον αφορά την υποβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος από τους θεσμούς του κράτους, μέσω της έλλειψης κατάλληλων νομοθετικών πλαισίων που να βελτιώνουν την υφιστάμενη κατάσταση στα σχολεία, κινήτρων τα οποία να προδιαθέτουν τους εκπαιδευτικούς για τη σημαντικότητα του έργου που επιτελούν και τεχνολογικού και λοιπού εξοπλισμού και υποστήριξης από τους προαναφερθέντες. Το

συμπέρασμα που δυνατό να εξαχθεί από τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών στην παρούσα πρόταση είναι το πως οι πληροφορικοί, επιθυμούν την βελτίωση της συνεργασίας και της θέσης τους στο σχολικό περιβάλλον, αναλαμβάνοντας στοχευμένο έργο, παρά να πρέπει να είναι παρόντες σε κάθε διοικητικό ή τεχνικό ζήτημα ηλεκτρονικής φύσης προκύπτει.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης και της αύξησης του ωραρίου εργασίας των εκπαιδευτικών, οι τελευταίοι, αναφορικά με τον/την πληροφορικό του σχολείου τους, επισήμαναν το γεγονός, ότι αποτελούσε συχνό φαινόμενο για τον/την καθηγητή/τρια πληροφορικής να παραμερίζει το διδακτικό ή και διοικητικό του/της έργο για να υποστηρίζει ανά συχνά διαστήματα τους λοιπούς εκπαιδευτικούς σε θέματα τεχνολογικής φύσης, τα οποία πολλές φορές είναι επαναλαμβανόμενα. Στις περιόδους της καραντίνας του 2020, εξαιτίας της έξαρσης των κρουσμάτων της νόσου COVID-19, οι ερωτηθέντες αναφέρθηκαν έντονα στην υποστήριξη που έλαβαν από τους πληροφορικούς, με πληθώρα περιπτώσεων, που αυτή η βοήθεια και στήριξη προς τους εκπαιδευτικούς να λαμβάνει μέρος έπειτα από το εργασιακό ωράριο του σχολείου, ή ακόμη και σε ακατάλληλο ωράριο.

Το συμπέρασμα που προκύπτει από τη σχέση του/της πληροφορικού με το/τη διευθυντή/τρια και τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς, ποικίλοι ανάμεσα στα σχολικά περιβάλλοντα με το κύριο συστατικό της αμοιβαίας υποστήριξης να αποτελεί η καλή θέληση, η οποία δύναται να βελτιωθεί μέσα από στοχευμένες επιμορφώσεις για ζητήματα ηλεκτρονικού διοικητικού περιεχομένου. Λαμβάνοντας υπόψη την προηγούμενη πρόταση στις περιόδους της καραντίνας από τον κορονοϊό εμφανίστηκαν διαφορετικές αντιλήψεις για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση από τους συνεντευξιζόμενους, με μικρή μερίδα των ερωτηθέντων να παρουσιάζουν την αkéραη στάση τους στη παραδοσιακή δια ζώσης εκπαίδευση, ενώ οι υπόλοιποι να εκφράζουν θετικές προεκτάσεις για το συνολικό εγχείρημα, παρόλες τις δυσκολίες

εφαρμογής του. Το ζητούμενο που πρέπει να καταγραφεί είναι πως οι πληροφορικοί έδρασαν ως καταλύτες για να εξακολουθήσει να υφίσταται η ομαλή διεξαγωγή της διδασκαλίας εξ αποστάσεως, καθώς και για τη εξεύρεση λύσεων στα θέματα επικοινωνίας των συμμετεχόντων του σχολικού οργανισμού που όφειλαν να λυθούν, όπως η επικοινωνία με τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς φορείς.

Στο τέλος αυτής της ενότητας, οφείλει να γίνει κατανοητό πως ο συλλογισμός που αναπτύχθηκε αποτελεί μια προσπάθεια σύμπτυξης των πολλαπλών νοημάτων, απόψεων και αντιλήψεων των εκπαιδευτικών και των πληροφορικών που πηγάζουν από τους συνεντευξιζόμενους. Επίσης είναι δέον να αναφερθεί το γεγονός, πως παράλληλα την πολυπλοκότητα σύνθεσης όλων των παραπάνω στοιχείων σε ενοποιημένες προτάσεις, αυτή η διαδικασία δίνει πλήθος ιδεών για επιπλέον μελέτη στο συγκεκριμένο αντικείμενο έρευνας.

10. Προτάσεις

Στην παρούσα ενότητα θα πραγματοποιηθεί μια συλλογική εκτίμηση των επεκτάσεων που θα μπορούσε να λάβει αυτή η μελέτη, ενώ θα διερευνηθούν ορισμένες προοπτικές για μελλοντική εκπόνηση ερευνών γύρω από το συγκεκριμένο θέμα. Αρχικά, στην πρώτη υποενότητα αυτού του κεφαλαίου θα παρουσιαστεί ένας συλλογισμός σχετικά με τις προεκτάσεις και τις διαφοροποιήσεις που θα μπορούσε να λάβει υπόψη η έρευνα, καθώς και το ιδιάζον πλαίσιο όπου αυτή πραγματοποιήθηκε, δηλαδή κατά το έτος 2020, όπου η πανδημία του κορονοϊού ανάγκασε την εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες να εργαστεί σε μια νέα, εντελώς διαφορετική πραγματικότητα, ενώ μετέπειτα θα επιχειρηθεί η καταγραφή περαιτέρω προτάσεων για μελλοντική έρευνα, πάντα στα πλαίσια του θέματος που πραγματεύεται η διπλωματική εργασία. Οι προτάσεις που κατατίθενται αποτελούν προσωπικές ιδέες του συγγραφέα και αποσκοπούν στην κινητοποίηση του αναγνώστη και την εξεύρεση ιδεών για μελλοντική επιδίωξη εκπόνησης επιστημονικών μελετών.

Αρχικά, επιβάλλεται να τονιστεί πως ο/η πληροφορικός αποτελεί μια πλούσια πηγή πληροφόρησης για την κατανόηση της λειτουργίας του κάθε επιμέρους σχολικού περιβάλλοντος, καθώς οι εκπαιδευτικοί, αλλά και το διοικητικό προσωπικό των σχολείων αναμένουν διαφορετικά αποτελέσματα από τη μεταξύ τους συνεργασία και σχέση. Το γεγονός αυτό δημιουργεί συνθήκες οι οποίες ευνοούν το κλίμα για έναν ερευνητή, που επιζητεί την άντληση δεδομένων από τις μεταξύ τους αλληλεπιδράσεις. Λαμβάνοντας υπόψη την παραπάνω πρόταση ακολουθούν προτάσεις για επίδοξους ερευνητές στο ίδιο θεματικό πλαίσιο με την παρούσα διπλωματική εργασία.

10.1 Προτάσεις για διαφοροποίηση και επέκταση της έρευνας

Η παρούσα μελέτη δίνει προεκτάσεις για περαιτέρω έρευνα στο αντικείμενο που πραγματεύεται, οι οποίες θα καταγραφούν σε αυτή την υποενότητα ως πηγή ιδεών για την επιδίωξη ερευνών μεγαλύτερης κλίμακας. Μια σημαντική προέκταση της έρευνας θα ήταν ο συνδυασμός ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων έρευνας για την επίτευξη μιας πιο ολοκληρωμένης εικόνας για το ζήτημα των πληροφορικών στο σχολικό περιβάλλον. Μέσω της χρήσης ημι-δομημένων συνεντεύξεων και στοχευμένων ερωτηματολογίων δύναται να εκπονηθούν έρευνες γνώμης που να αντικατοπτρίζουν μια συνολικότερη εικόνα για τον/την πληροφορικό από μια μεγαλύτερη κλίμακα άντλησης δεδομένων. Έπειτα, μέσω των δεδομένων που δύναται να συλλεχθούν θα είναι δυνατή η σύγκριση με άλλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα της χώρας, με την αντιπαραβολή των ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ των πληροφορικών που εργάζονται στα δημόσια σχολεία με αυτούς που βρίσκονται στα ιδιωτικά. Επίσης είναι δυνατή η πραγματοποίηση ερευνών μεγάλης κλίμακας, συμπεριλαμβάνοντας δεδομένα από εκπαιδευτικά περιβάλλοντα χωρών του εξωτερικού που βρίσκονται σε παρόμοια θέση στην κατάταξη του Ο.Ο.Σ.Α. (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης).

Παρομοίως, κατανοώντας την προέκταση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που μελετά η εργασία και αντιλαμβανόμενοι το πλαίσιο της πανδημίας του κορονοϊού, δίνονται καινούργιες διαστάσεις για μελέτη του/της πληροφορικού υπό το πρίσμα της μετάβασης από το πλαίσιο της τυπικής εκπαιδευτικής διαδικασίας στο νέο περιβάλλον της τηλεκπαίδευσης. Επιπροσθέτως, υφίσταται η δυνατότητα να πραγματοποιηθούν μελέτες περίπτωσης που να εστιάζουν στη λειτουργία της διοίκησης ενός συγκεκριμένου σχολείου, με τη συλλογή αφενός στοιχείων από τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω, αλλά και μέσα από εμπειρικά δεδομένα

από τη συμμετοχή και παρακολούθηση της λειτουργικότητας του σχολείου από τον/την ερευνητή/τριας.

10.2 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Ένα πρώτο θέμα για επιπλέον έρευνα στο παρόν πεδίο θα μπορούσε να είναι οι διαφοροποιημένες ικανότητες του/της πληροφορικού ως διοικητικού στελέχους του σχολείου, όπου θα ήταν δυνατό να μελετηθούν οι διαφορές στις ικανότητες διαχείρισης και ηγεσίας των καθηγητών πληροφορικής στα σύγχρονα σχολικά περιβάλλοντα. Επιπλέον, ένα ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα που δεν έχει ακόμη διερευνηθεί σε βάθος θα μπορούσε να είναι η ανάληψη του έργου του ψηφιακού μετασχηματισμού των σχολικών οργανισμών στην περίοδο της πανδημίας του COVID-19, όπου το νομοθετικό πλαίσιο θα επέτρεπε στον/στην πληροφορικό να μεταρρυθμίζει ζητήματα της σχολικής καθημερινότητας στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση του σχολείου, για να μπορεί να επιτύχει τα βέλτιστα μαθησιακά αποτελέσματα υπό τις ιδιαίτερες συνθήκες και ιδιαιτερότητες του κάθε σχολείου. Ταυτόχρονα, με την διαρκή εξέλιξη της τεχνολογίας και τη μετάβαση στην τηλεεκπαίδευση γίνετε ολοένα και περισσότερο σημαντική η ιδιωτικότητα και η ασφάλεια των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων των σχολικών οργανισμών στην εποχή του COVID-19, καθώς και πως αυτή δύναται να επιτευχθεί, μέσω της ενεργής συμμετοχής του/της πληροφορικού στη δημιουργία και τη διαχείριση μιας ενιαίας σχολικής ψηφιακής υποδομής.

Ανακεφαλαιώνοντας το συμπέρασμα που προκύπτει από τις προτάσεις που καταγράφηκαν παραπάνω είναι ότι η τυπική εκπαίδευση βρίσκεται σε ένα σημείο, όπου επιχειρεί να λάβει καινούριες διαστάσεις και ο/η πληροφορικός βρίσκονται στο προσκήνιο των μεταβολών. Είναι απαραίτητη η διαρκής μελέτη του τρόπου λειτουργίας των δημόσιων σχολείων της χώρας, καθώς και των σχολικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των μελών του, γιατί διαδραματίζονται σε αυτό το διάστημα

ταχείες αλλαγές στις βασικές δομές λειτουργίας του και στις μεθόδους παροχής της εκπαίδευσης, οι οποίες έχουν σκοπό να διατηρήσουν τα βέλτιστα μαθησιακά αποτελέσματα προς τους εκπαιδευόμενους, προστατεύοντας ταυτόχρονα το προσωπικό του σχολείου και τους μαθητές του από τις σωματικές και ψυχολογικές επιδράσεις που προκαλεί η πανδημία του κορονοϊού και η απουσία της κοινωνικοποίησης.

11. Βιβλιογραφία

- Affouneh, S., Salha, S., & Khlaif, Z. N. (2020). Designing Quality E-Learning Environments for Emergency Remote Teaching in Coronavirus Crisis. *Interdiscip J Virtual Learn Med Sci*, 11(2), 1–3.
- Alenezi, A. (2017). Technology leadership in Saudi schools. *Education and Information Technologies*, 22(3), 1121–1132. <https://doi.org/10.1007/s10639-016-9477-x>
- Anderson, R. E., & Dexter, S. (2005). School technology leadership: An empirical investigation of prevalence and effect. *Educational Administration Quarterly*, 41(1), 49–82. <https://doi.org/10.1177/0013161X04269517>
- Anderson, R. E., & Dexter, S. L. (2000). School Technology Leadership: Incidence and Impact. In *Teaching, Learning, and Computing: 1998 National Survey* (Vol. 53).
- Araiz, J. A. (2018). Profile and Level of Competence of Information and Communications Technology (ICT) Coordinators among Secondary Schools in the Division of Davao del Sur. *JPAIR Multidisciplinary Research*, 32(1), 124. <https://doi.org/10.7719/jpair.v32i1.579>
- Aras Bozkurt, & Ramesh Sharma. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1–6.
- Blau, I., & Shamir-Inbal, T. (2017). Digital competences and long-term ICT integration in school culture: The perspective of elementary school leaders. *Education and Information Technologies*, 22(3), 769–787. <https://doi.org/10.1007/s10639-015-9456-7>
- Esplin, N. L., Stewart, C., & Thurston, T. N. (2018). Technology Leadership Perceptions of Utah Elementary School Principals. *Journal of Research on Technology in Education*, 50(4), 305–317. <https://doi.org/10.1080/15391523.2018.1487351>
- Flanagan, L., & Jacobsen, M. (2003). Technology leadership for the twenty-first century principal. *Journal of Educational Administration*, 41(12), 124–142. <https://doi.org/https://doi.org/10.1108/09578230310464648>
- Fullan, M. (1995). The School as a Learning Organization: Distant Dreams. *Theory Into Practice*, 34(4), 230–235. <https://doi.org/10.1080/00405849509543685>
- Galloway, A. (2004). Non-Probability Sampling. *Encyclopedia of Social Measurement*, 2, 859–864. <https://doi.org/10.1016/B0-12-369398-5/00382-0>
- Ghavifekr, S., Afshari, M., & Seger, S. S. & K. (2013). ICT Application for Administration and

-
- Management: A Conceptual Review. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 103, 1344–1351. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.10.705>
- Goktas, Y., Yildirim, S., & Yildirim, Z. (2009). Main barriers and possible enablers of ICTs Integration into pre-service teacher education programs. *Educational Technology and Society*, 12(1), 193–204.
- Gonzalez Perez, A. (2012). The Ict Coordinator and the Integration of the Information and Communication Technologies in the School. *5th International Conference of Education, Research and Innovation*, (November), 3427–3432.
- Harwood, T. G., & Garry, T. (2003). Delivered by Publishing Technology to: Chinese University of Hong Kong An Overview of Content Analysis Delivered by Publishing Technology to: Chinese University of Hong Kong. *The Marketing Review* 2003, 479–498.
- Hodges, C., Moore, S., Trust, T., & Bond, A. (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning | EDUCAUSE. Retrieved May 16, 2020, from Education Review website: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>
- Hokanson, B. B., Miller, C., & Hooper, S. (2008). *Perspective for Innovation in Instructional Design*. 52(6).
- I.S.T.E. About us. (n.d.). Retrieved September 13, 2020, from <https://iste.org/about/about-iste>
- I.S.T.E. Standards for Education Leaders. (n.d.). Retrieved September 13, 2020, from [https://cdn.iste.org/www-root/Libraries/Images/Standards/Download/ISTE Standards for Education Leaders \(Permitted Educational Use\).pdf](https://cdn.iste.org/www-root/Libraries/Images/Standards/Download/ISTE Standards for Education Leaders (Permitted Educational Use).pdf)
- Januszewski, A., & Molenda, M. (2008). Educational technology A Definition with Commentary. In *College and Research Libraries News* (Vol. 64). <https://doi.org/10.5860/crln.64.1.09>
- Karadeniz, Ş. (2012). School Administrators, ICT Coordinators and Teachers' Metaphorical Conceptualizations of Technology. *Education*, 2(5), 101–111. <https://doi.org/10.5923/j.edu.20120205.01>
- Kim, S., Nelson, J. G., & Williams, R. S. (1985). Mixed-basis band-structure interpolation scheme applied to the fluorite-structure compounds NiSi₂, AuAl₂, AuGa₂, and AuIn₂. In *Physical Review B* (Vol. 31). <https://doi.org/10.1103/PhysRevB.31.3460>
- Lai, K., & Pratt, K. (2004). Secondary Schools: the Role of the Computer Coordinator. *British Journal of Educational Technology*, 35(4), 461–475.

-
- Lavrakas, P. J. (2008). *Encyclopedia of Survey Research Methods*. Retrieved from <http://library1.nida.ac.th/termpaper6/sd/2554/19755.pdf>
- Lawson, T., & Comber, C. (1999). Superhighways technology: Personnel factors leading to successful integration of information and communications technology in schools and colleges. *Journal of Information Technology for Teacher Education*, 8(1), 41–53. <https://doi.org/10.1080/14759399900200054>
- Lisa S. Whiting. (2008). Semi-structured interviews: guidance for novice researchers. *Nursing Standard*, 22(23), 35–40. <https://doi.org/10.7748/ns2008.02.22.23.35.c6420>
- Mattick, K., Johnston, J., & de la Croix, A. (2018). How to...write a good research question. *Clinical Teacher*, 15(2), 104–108. <https://doi.org/10.1111/tct.12776>
- McDuffie, K. A., & Scruggs, T. E. (2008). The contributions of qualitative research to discussions of evidence-based practice in special education. *Intervention in School and Clinic*, 44(2), 91–97. <https://doi.org/10.1177/1053451208321564>
- McGarr, O., & McDonagh, A. (2013). Examining the role of the ICT coordinator in Irish post-primary schools. *Technology, Pedagogy and Education*, 22(2), 267–282. <https://doi.org/10.1080/1475939X.2012.755132>
- Moreira, M. A., Rivero, V. M. H., & Sosa Alonso, J. J. (2018). Leadership and school integration of ICT. Teachers perceptions in Spain. *Education and Information Technologies*, 24(1), 549–565. <https://doi.org/10.1007/s10639-018-9789-0>
- Mwawasi, F. (2014). Technology Leadership and ICT Use: Strategies for Capacity Building for ICT Integration. *Journal of Learning for Development*, 1(2).
- Nowell, L. S., Norris, J. M., White, D. E., & Moules, N. J. (2017). Thematic Analysis: Striving to Meet the Trustworthiness Criteria. *International Journal of Qualitative Methods*, 16(1), 1–13. <https://doi.org/10.1177/1609406917733847>
- Onyema, E. M., Eucheria, D. N. C., Obafemi, D. F. A., Sen, S., Atonye, F. G., Sharma, D. A., & Alsayed, A. O. (2020). Impact of Coronavirus Pandemic on Education. *Journal of Education and Practice*, 11(13), 108–121. <https://doi.org/10.7176/jep/11-13-12>
- Papaioannou, P., & Charalambous, K. (2011). Principals' attitudes towards ICT and their perceptions about the factors that facilitate or inhibit ICT integration in primary schools of Cyprus. *Journal of Information Technology Education: Research*, 10(1), 349–369. <https://doi.org/10.28945/1530>
- Pelgrum, W. J. (1993). Attitudes of school principals and teachers towards computers: Does it matter what they think? *Studies in Educational Evaluation*, 19(2), 199–212. [https://doi.org/10.1016/0191-491X\(93\)90007-E](https://doi.org/10.1016/0191-491X(93)90007-E)

-
- Prokopiadou, G. (2012). Using Information and Communication Technologies in School Administration: Researching Greek Kindergarten Schools. *Educational Management Administration and Leadership*, 40(3), 305–327. <https://doi.org/10.1177/1741143212436953>
- Rodríguez-Miranda, F. P., Pozuelos-Estrada, F. J., & León-Jariego, J. C. (2014). The role of ICT coordinator. Priority and time dedicated to professional functions. *Computers and Education*, 72(April 2019), 262–270. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2013.11.009>
- Skues, J. L., & Cunningham, E. G. (2013). The role of e-learning coaches in Australian secondary schools. *Journal of Computer Assisted Learning*, 29(2), 179–187. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2729.2012.00488.x>
- Sugar, W., & Holloman, H. (2009). Technology leaders wanted: Acknowledging the leadership role of a technology coordinator. *TechTrends*, 53(6), 66–75. <https://doi.org/10.1007/s11528-009-0346-y>
- Tan, S. C. (2010). School technology leadership: Lessons from empirical research. *ASCILITE 2010 - The Australasian Society for Computers in Learning in Tertiary Education, 2010*, 896–906.
- Thannimalai, R., & Raman, A. (2020). *MODELS OF TECHNOLOGY LEADERSHIP: A CONCEPTUAL APPROACH*. (January).
- Turan, S., Polatcan, M., & Cansoy, R. (2020). *Technology Leadership in Turkish Schools*. (April), 59–79. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-1408-5.ch004>
- Umar, I. N., & Hussin, F. K. (2014). ICT Coordinators' Perceptions on ICT Practices, Barriers and its Future in Malaysian Secondary Schools: Correlation Analysis. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, 2469–2473. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.593>
- Weber, R. P. (1990). Basic content analysis. In 2nd Edition (Ed.), *Sage Publications*. <https://doi.org/10.2307/2289192>
- Williamson, B., Eynon, R., & Potter, J. (2020). Pandemic politics, pedagogies and practices: digital technologies and distance education during the coronavirus emergency. *Learning, Media and Technology*, 45(2), 107–114. <https://doi.org/10.1080/17439884.2020.1761641>
- Wong, A. Y., & Daud, K. (2017). Headmaster Technology Leadership in Malaysia Elementary Schools. *Journal of Education and Learning (EduLearn)*, 11(2), 154. <https://doi.org/10.11591/edulearn.v11i2.5573>
- Δημοσθενίδης, Δ., & Χατζής, Β. (2014). Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής

και Επικοινωνιών στη Διοίκηση Σχολικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
9ο Πανελλήνιο Συνέδριο ΕΤΠΕ, 9. Retrieved from
<https://www.etpe.gr/custom/pdf/etpe2232.pdf>

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως - Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου. , (2020).

η-τάξη. (n.d.). Retrieved October 3, 2020, from <https://eclass.sch.gr/>

Παναγούλη, Ε. (2014). Οι Νέες Τεχνολογίες Στη Δημόσια Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση , Η Χρήση Τους Στη Διοίκηση Των Σχολικών Μονάδων. 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο ΕΤΠΕ, 8. Retrieved from <https://www.etpe.gr/custom/pdf/etpe2234.pdf>

Πιτσιάβας, Δ., & Βλαχόπουλος, Δ. (2015). International Conference in Open & Distance Learning - November 2011, Loutraki, Greece - PROCEEDINGS. *8th International Conference in Open & Distance Learning*, (November), 123–137. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.12681/icodl.34>

Χαραλάμπους, Κ. (2002). Η Προετοιμασία Των Εκπαιδευτικών Για Την Παιδαγωγική Αξιοποίηση Των Νέων Τεχνολογιών: Από Τη Βασική Κατάρτιση Στην Ενδο-Ύπηρεσιακή Κατάρτιση. 3ο Συνεδρίου ΕΤΠΕ, 10. Retrieved from <https://www.etpe.gr/custom/pdf/etpe221.pdf>

Ψηφιακή Εκπαιδευτική Πλατφόρμα e-me. (n.d.). Retrieved October 3, 2020, from <https://auth.e-me.edu.gr/?eme=https://e-me.edu.gr/&cause=no-token&eat=27333bb6a9d512a2224ab3510e66662b>

12. Παράρτημα

12.1 Πλάνο συνέντευξης

Ο εκπαιδευτικός της Πληροφορικής ως οργανωτικό στέλεχος της σχολικής μονάδας από την οπτική γωνία των εκπαιδευτικών

ΠΛΑΝΟ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ερωτήσεις προφίλ

Φύλο:

Ηλικία:

Ειδικότητα:

Χρόνια υπηρεσίας:

Χρόνια υπηρεσίας στο ίδιο σχολείο:

1^{ος} Άξονας: Καθορισμός ιδεών και απόψεων των εκπαιδευτικών για την τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνίας.

1.1) Πόσο εξοικειωμένος/η είστε σχετικά με τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.); Τι γνωρίζετε σχετικά με αυτές; Ποια είναι η εξοικείωσή σας. Κατέχετε κάποιου είδους πιστοποίηση υπολογιστών;

1.2) Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε ψηφιακά μέσα και λογισμικά στην καθημερινότητά σας και με τί ακριβώς έχουν σχέση; Κατά πόσο έχει αλλάξει αυτή η κατάσταση εξαιτίας της πανδημίας;

1.3) Όσον αφορά την ειδικότητά σας θεωρείται ότι εκμεταλλεύεστε καθημερινά τις Τ.Π.Ε. στο σχολικό περιβάλλον; Συγκεκριμένα, από που αντλείτε το υλικό και πώς το διαχειρίζεστε; Τι κάνετε σε περίπτωση τεχνικού προβλήματος;

1.4) Σε τι βαθμό θεωρείται ότι η τεχνολογία μπορεί να βελτιώσει την οργάνωση και τη λειτουργία του σχολείου και με ποιους τρόπους;

2^{ος} Άξονας: Ο ρόλος του καθηγητή πληροφορικής με ζητήματα διοικητικού περιεχομένου.

2.1) Πώς ο καθηγητής πληροφορικής διαχειρίζεται στο σχολείο σας τα μέσα και τα εργαλεία που υπάρχουν διαθέσιμα; Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό του έργο παρεμποδίζεται εξαιτίας του διοικητικού έργου που ασκεί και αν ναι με ποιους τρόπους;

2.2) Περιγράψτε ποιες θεωρείται ότι πρέπει να είναι οι διοικητικές υποχρεώσεις του καθηγητή πληροφορικής. Θεωρείτε πως θα έπρεπε να είναι λιγότερες ή περισσότερες και γιατί;

2.3) Ποια είναι η συνεισφορά του στην ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση υποχρεώσεων;

2.4) Κατά τη γνώμη σας πιστεύετε ότι η ηλεκτρονική διακυβέρνηση του σχολείου αποτελεί έργο του καθηγητή πληροφορικής ή του συνόλου του εκπαιδευτικού προσωπικού; Ποιες άλλες ειδικότητες εκπαιδευτικών πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με το έργο της ηλεκτρονικής εκτέλεσης διοικητικών υποχρεώσεων του σχολείου.

3^{ος} Άξονας: Θεσμικό πλαίσιο και οικονομική κρίση

3.1) Από την εμπειρία σας νομίζετε ότι θα βοηθούσε η δημιουργία ξεχωριστής θέσης στο σχολείο για διεκπεραίωση διοικητικών υποχρεώσεων από καθηγητή πληροφορικής; Γιατί;

3.2) Θεωρείτε πως το θεσμικό πλαίσιο, η οικονομική κρίση και η αύξηση του ωραρίου εργασίας επηρεάζουν τον καθηγητή πληροφορικής στην άσκηση διοικητικού έργου;

3.3) Θεωρείτε ότι το πλήθος και η ποιότητα του ηλεκτρονικού εξοπλισμού επηρεάζει το διοικητικό έργο που επιτελεί ο καθηγητής πληροφορικής και κατ' επέκταση όλων των εκπαιδευτικών και με ποιους τρόπους;

3.4) Τι θα μπορούσε να αλλάξει σε θεσμικό – νομικό επίπεδο, ώστε να αναβαθμιστεί ο ρόλος και η ποιότητα του διοικητικού έργου που εκτελείται στα ελληνικά δημόσια σχολεία.

4^{ος} Άξονας: Ομοιότητες, διαφορές και σχέσεις του καθηγητή πληροφορικής με τις υπόλοιπες ειδικότητες.

4.1) Θεωρείτε πως ο καθηγητής πληροφορικής έχει μεγαλύτερο φόρτο εργασίας, εξαιτίας της ηλεκτρονικής διαχείρισης του σχολείου, σε σχέση με εκπαιδευτικούς διαφορετικών ειδικοτήτων; Ποιες είναι οι αλλαγές που καλείται να διαχειριστεί κατά την περίοδο της πανδημίας;

4.2) Με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι μπορεί να εξαλειφθεί το συχνό φαινόμενο της παροχής διοικητικού έργου από τον καθηγητή πληροφορικής μετά το πέρας του σχολικού του ωραρίου; Πως ο πληροφορικός εκτελεί διοικητικό και υποστηρικτικό έργο την περίοδο του κορονοϊού;

4.3) Πώς κρίνεται τη συνεργασία μεταξύ του διευθυντή και του καθηγητή πληροφορικής με βάση τις ανάγκες του σχολείου σας; Με ποιους τρόπους δύναται να επιτευχθεί αυτή η συνεργασία στην εποχή του κορονοϊού;

4.4) Πιστεύεται ότι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε ζητήματα ηλεκτρονικής διοίκησης μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα συνεργασίας του καθηγητή πληροφορικής με τους άλλους εκπαιδευτικούς; Ποια είναι η άποψή σας σχετικά με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε ζητήματα ηλεκτρονικής διοίκησης;

5^{ος} άξονας: Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και ο πληροφορικός στην περίοδο του κορονοϊού

5.1 Ποιες θεωρείτε ότι είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις που εμφανίστηκαν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην περίοδο του κορονοϊού;

5.2 Πως εσείς μπορέσατε να ξεπεράσετε τις τεχνικές δυσκολίες που προέκυψαν σε αυτό το νέο πλαίσιο εργασίας;

5.3 Ποια ήταν η συνεισφορά του πληροφορικού στην εκ αποστάσεως εκπαίδευση την περίοδο του κορονοϊού;

5.4 Ποιες είναι τα νέα εκπαιδευτικές ευκαιρίες που αναδείχθηκαν έπειτα από την περίοδο έξαρσης του κορονοϊού;

12.2 Παραχωρητήριο συνέντευξης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Π.Μ.Σ. Οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης – Εκπαιδευτική Ηγεσία

Παραχωρητήριο συνέντευξης

Καλείστε να συμμετέχετε σε συνέντευξη με θέμα: "Ο εκπαιδευτικός της Πληροφορικής ως οργανωτικό στέλεχος της σχολικής μονάδας από την οπτική γωνία των εκπαιδευτικών". Αυτό το έγγραφο έχει σκοπό να ενημερώσει σχετικά με τη διαχείριση των προσωπικών δεδομένων που θα ληφθούν από το φοιτητή Ζορμπά Σταύρο. Τα δεδομένα αυτά θα χρησιμοποιηθούν με πλήρη ανωνυμία αποκλειστικά και μόνο για τις ανάγκες εκπόνησης και παρουσίασης της διπλωματικής μου εργασίας. Δεν θα είναι δυνατή καμία σύνδεση των προσωπικών δεδομένων με τα εκάστοτε φυσικά πρόσωπα.

Ο φοιτητής

Ο συνεντευξιαζόμενος

Ζορμπάς Σταύρος